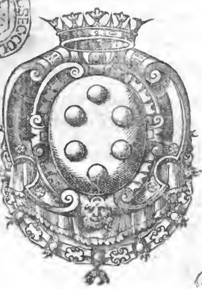
DE PARTE HOROSCOPANTE

AD

SERENISS. FRANCISCVM MEDICEM MAGNVM HETRVriae Ducem II.

Tuccij Tuccij Patritij & I. V. Consul. Lucen. liber I. cum S. D. N. natali

Ad Ill^mum & Excell^mum D. Iacobum Boncompagnum S. R. E. Gener. Guber. Ducem Sorae, &c.

LVGDVNI,

Apud Bartholomæum Honoratum, ad insigne Vasis aurei.

M. D. LXXXIIII.

Ioannis Philoponi Dambrouij Decani Olomucensis de Auctore hexastichon.

Fatidicae errantes numeros, arcanaque Memphis
TVCCIVS in patrios, vt reuocauit agros:
Cedite, Nilus ait, nostrae vrbes, cedite lymphae
Aeternis Auser, dat sua iura, polis.
Nec pudeat, magnus, cui vltro paret Olympus
Huius victrici, subdere colla iugo.

Eiusdem Tetrastichon.

Si vanis debentur Phoebi ambagibus arae
Et templa, & sacris thura dicata focis:
Quos tibi mortales, TVCCI soluemus honores
Cui Delphos victas porrigit ipsa manus?

Vincentij Gregorij Iureconsu. Lucen. ad Auctorem Tetrastichon.

Dum tua nutantes quaerũt responsa clientes
A me si sapiens dicere, iure quidem:
At sapiens magis, atque magis, dum sydera cursu
Quod cunctis signent, nuncia verba refers.

Io. Baptiſtae Donatij Philoſophi & Medici Lucen. de Auctore Carmen.

Qui modo cordato fundebat pectore iuris
Reſponſa, haec nobis protulit in medium.
Sublato populi ſtrepitu, longeque relicta
Stultorum turba, docta per ora volans
TVCCIVS. Aſtrorum hunc ſpecies, ortuſque notantem
Vidi, ſtratus humi, dum exanimis refouet
Vibrantes artus ſerpens, qui perdit amantes
Muſas, qui noſtro ſanguine bella gerit.
Exciit atra etiam te mors, quae commoda vitae
Cuncta cadens violat, non metuenda bonis.
Quid ceſſas? noſtra haec ſterileſcunt rura beata:
Surge, & per terras iam pia bella vehe.
Hortamur te nos, Hetruria poſcit, Apollo
Praeſto operi eſt, tantùm laus tibi ſola datur.

Io.

Io. Franc. Gratianij Fanen. de
Autore Carmen.

Multa Cereſſarius vero Paris edidit ore
Ortam ex euentis quae meruere fidem.
Fata vt cum cecinit Paulo Farneſio ad vnguem
Diuino illi homini Pontificique bono.
Ecce alter Paride aſſurgens, nihilo minor ipſo
Multa canit, poſſint quae meruiſſe fidem.
Paulo ille, hic Magno Franciſco: forſitan aetas
Nunquam tàm ſimiles protulit vlla duos.
Conſultus iuris, Coeli conſultus vterque,
Promptum & ob ingeniũ carus vterque bonis.

Eiuſdem Hexaſtichon.

Conſiſtat natura, cadant Coeli aurea templa,
Aut haec veridico TVCCIVS ore canit.
Quique iſthaec, idem ille etiã quàm plurima nouit
His adiuncta, magis quae placuiſſe queant.
Vtile noſſe homini, quae mox ventura trahantur
Quo ſe prudenter caſum ad vtrumque paret.

F. P. S. ad Authorem Tetraſtichon.

Sydera ſi quaerunt TVCCI, & ſibi iura monarcham
Errarent, alium praepoſuiſſe tibi.
Namque Aſtraea tibi mater, quae ſydera Caeli
Sanctaque te claro lumine iura docet.

Eiuſdem hexaſtichon.

Induxere alij in Latium cum principe Muſas
Fontibus è Graiis, barbariciſque iugis.
Reſtitit hîc tamen eoas vi tenta per vrbes
Vranie à duris aurea ſola viris.
Tu nunc quam nulli veterum potuere, reducis
Solus eam Auſoniae victo Oriente tuae.

TVC

TVCCII TVCCII PATRItij & I.V. Consul. Lucen. in eius de parte horoscopante lib. primum ad Lectorem

PRAEFATIO.

ADuersus eos qui frustra laborantes Astrologiam exprobrando, eam è medio tollere, conati sunt, cum illud ipsum consequi posse desperarent, non solùm ab aliis grauissimè & copiosissimè est responsum: sed abundè etiam omnium eruditorum virorum consensu, omnibus eorum rationibus est satisfactum. Nàm non modò à Lucio Bellantio, Gabrielle Pirouano, & Dominico Sceuolino, viris vndecunque doctissimis, diminutae aut infirmatae, sed penitus fractae sententiae sunt, quae cùm ab aliis, tùm à Ioanne Pico, & Hieronymo Sauonarola, satis alioquin doctrina excultis viris: quoniam non sanè feliciter, ac ex cuiusque eorum animi sentẽtia, verissima tamen, sicut exitus approbauit, responsa, à Mathematicis acceperant, aduersum Astrologos postquam contra Vraniae delubrũ coniurauerãt, in medium fuerant adductae. Alter enim, qui tertio & trigesimo anno ex hac vita migrauit: quoniam immaturus sibi interi

Cardan. lib. de genituris num. 64. & 65. & in aphor. seg. 1. aphoris. 63.

teritus, ex eius Genesi praenunciatus fuisset, & acerbè, & asperè nimium, in Astrologiam fuerat inuectus. Alter verò, quem post in rogo mors occupat, quoniam eiusmodi obitus discrimen, sibi impendere à Mathematicis intellexisset, quae Astronomi maximè sequũtur, inuadere conatus fuerat. Sed & multa etiam à Luca Gaurico in oratione de laudibus Astrologiae, in Ferrariensi gymnasio habita, dum Mathematicas disciplinas publicè profiteretur: & à Gondisaluo Toledo, in epistola Astrologiae defensiua, ad Antonium filium, quae operi Ioannis Ganiueti præponitur, contra eos, qui repudiando veluti vana, & ficticia, quae Astrologi promittunt, asserere non dubitabant, allata sunt. Ab iis enim, & multis aliis, quos Gondisaluus Toledus percenset, & Gauricus sua luculenta oratione commemorat: qui in eos scripserunt, qui aliquam rerum futurarum praesensionem, ex astris haberi, nullo modo posse contendunt, nihil, quod ad eam tutandam pertineret, est prætermissum. Adeò vt mihi quidem videatur, gratiam quantam maximam, animi nostri capere possunt, Deo Optimo Maximo habendam esse: post eaquàm tanta referri minimè potest, quanta pro tanto munere debetur. Quo Astrologia, vna ex septem artibus liberalibus, ac digna homine nobili doctrina: scientia vera, vt S. Augustinus[a], S. Bonauentura[b], Scotus[c], & Ioannes Bachonus[d] princeps Auerroistarum testantur, & in pluribus locis omni asseueratione Diuus Thomas[e] affirmat: non prohibita, vt tenent Canonistae[f], quorum dictis addo, si intra genuinos terminos contineatur, vt necessitatem videlicet non impo

Paul. Iou. lib. 4. & Fran. Guicciard. lib. 3.

a S. August. lib. 5. de Ciuit. Dei.
b S. Bonauēt. 2. sent. dist. 14. art. 11.
c Scotus 2. sent. dist. 14. quaest. 3.
d Io. Bacho. 2. sent. dist. 15. quaest. 1. art. 3.
e S. Thom. 1. par. sum. quaest. 115. art. 3. & 4. Idē contra gent. lib. 3. cap. 84. 86. & 92. & in opusculo de iudiciis Astrorum ad fratrē Reginaldum.
f Canonistae in c. ex tuarū tenore. de sortileg. & maxime Io. And. Io. de Anan. & Abbas Panor. necnō & bona gloss. in c. 4. nō liceat 26. q. 5.

imponat, quemadmodum omnes boni, atque in ſcientia aſtrorum ſapientes ſenſerunt: inter quos Ptolomaeus[g] ſic enucleatè locutus eſt, vt ſi quis, aut fatum, aut neceſſitatem timendam aſſeuerare audeat, is non Aſtrologus, ſed Pſeudoaſtrologus appellandus ſit: & quae tandem Petri de Haliaco[h] Cardinalis Epiſcopi Cameracenſis teſtimonio, viri ingenio praeſtanti eruditione perfecta, ac in ſtudiis Theologiae, in quibus in celeberrima Pariſienſi Academia ſe exercuerat, apprimè verſati, ac ob perſonam, quam in eccleſia geſſit, venerandi, mortalibus vtiliſſima eſt, in lucem demum è tenebris eſt reuocata. Cui cum aliquando à iuris ſcientia, quid ſubciſiui temporis contigit, operam ſtudiumque nauarim: quoniam animi, ingeniique mei, naturale quoddam, quaſi pabulum, conſiderationem, contemplationemque naturae animaduertiſſem: ingenuo homine indignum non putaui, ſi Principi viro, deque Chriſtiana Republica benè merito, de parte horoſcopante, à qua omnem Aſtronomiae artis vim pendere, manifeſtum eſt, de qua inter Aſtronomos cõtrouerſia eſt: quid ipſe ſentirem dicerem, cum quid aliis aſſentirem, non haberem. Scripſi igitur, cum plus otij, quàm vnquam antea nactus eſſem, quae ab hinc triennium ad decimum ſextum Calend. Februarij, cum pridie veſperi Florentiam veniſſem, Sereniſſimo Magno Hetruriae Duci obtuli: & quae nunc amicorum precibus, quibus deeſſe minimè poſſum, calcographo, prelis ſubiicienda, tradere, ſum coactus. Quae vt non oſtentatione aliqua adductus, aut ſtudio certandi, ſed vt

g Ptol. li. 1. apoteleſ. cap. 3. & in Centiloph. 5.

h Pet. de Haliaco in libr. de concor. Aſtrol. & Theol.

ea expromerem, quae iam multos annos ſenſiſſem: adiectis autorum capitibus, ſuis vbique locis, à quibus ea accepimus, ne non ex inani arte, potius quàm ex Aſtronomiae praeceptis, quiſpiam, quae diximus, nos confinxiſſe putet, literis conſignaui: ita Aſtronomiae candidatos maximè rogatos velim, vt ea, quae eorum eſt humanitas, aequi bonique conſulant.

Sum

SVMMA RERVM IN LIbro primo de parte horoſcopante contentarum.

PTolemaei doctrina de parte aſcendente inueſtiganda,quā Annimodar vocāt Arabes,exactè declaratur:eiuſque palantis Coelo ſtellae greſſuum numerum, quae in ea, quae partum anteuertit,luminū coniugatione,poteſtate & dominatu omniū digniſsima ſit,ſecundum quantitatem diſcretam,in Cœli forma componenda vtendum:non ſecūdum continuam, vt Antonius de Monte Vlmo cenſebat,ſignificatur.

Regula Cētiloquii,ex primo & quinquageſimo aphoriſmo, quae Trutina Hermetis dicitur,plenè bonis,ac ex ordine honeſtis veri notis,excutitur:& ex tribus hominis initiis duū,principis,quod ortu non finitur, quemadmodum Guido Bonatus decreuit,quem Franciſcus Iunctinus eſt ſecutus:& extremi,naturae cognatione eſſe conſenſum,aduerſus Hieronymi Cardani ſententiam ſuggeritur.

Modum indagandi verum aſcendens,per ea,quae nato contigerunt, ab antiquis non fuiſſe tractatum demonſtratur:eoque ſolo,caeteris hactenus diſiunctis,& à nobis ſic copulatis,vt artis deinceps imago & ſimulachrū ſient,recuſatis, obſeruato,ſecundū Ioannis Paduanii Veronēſis monita: quale extra modū abſonum,& abſurdum inconueniens conſequeretur, proponitur.

Principum virorum geneſes duae, quorum alter importuniſsimo extinctus funere βιοθάνατος ex hac vita migrauit, alter priuatus ſatus,editus, & adultus, ad ſummum dignitatis apicem eſt euectus,ad amuſsim, omnibus locis ex quibus argumenta eruuntur,ſcrutatis,examinantur:Lucae Gaurici cōmentis,quae in priori,tametſi acutula,infirma tamen,eneruata & viribus carentia adhibuerat,reiectis.

Autoribus rerum Aſtronomicarum primariis, debiti meritique honoris gratia ὁδῷ παρέργῳ nominatis : antiquorum, ac neotericorum aliquot,qui in aſtrorum ſcientia praecellentes fuerunt,praeter rem recenſentur:atque ibidem, quales Aſtro-

nomi,qui in re,quae cum crebra,dēſaque ſit,ſpinoſiora,propter multa,varia,& copioſa,quae amplectitur,ni diligenter aduertatur,parere poſsit,vt ſatis verent,eſſe debeant,obiter tangitur.

Ortus naſcentium nunciationi, ex horologiis acceptae,non eſſe acquieſcendum,oſtenditur: & cum plures in puerperio accidant actiones,quomodo Aſtrologos,qui ex tempore extimato,quod ſaepius verum ſubſequitur, ratiocinantur, decipi contingat: & inibi quando adeò principii ſumma inquiſitio, & perſpicax veri inueſtigatio,& ſi ad attrectandum magis accommodata,minus neceſſaria exiſtat, & de quibuſdam rerum primordiis, in quibus multò ſecus ſe res habet.

Natalis tempus,ſeu per Quadrantis,ſeu per Aſtrolabii,quātam vis ſedulam, & attentam inſpectionem ſumptum, à vero aberrare poſſe,pluribus, iiſdemque ad veritatem propenſis rationibus, exponitur: ac Ptolemaei locus ſuper Aſtrolabiis,propriis,& genuinis ipſius Ptolemaei ſelectis verbis, expenſis, perpenditur: & tum generationis,tùm naſcendi hominis exordiū, quale ſit,contra Ioannem Picum, & Cardanum diſſeritur.

Ad

AD SERENISSIMVM FRANCISCVM MEDICEM

Magnum Hetruriae Ducem II. De parte horoscopante Tuccij Tuccij Patritij & I. V. Consul. Lucensis

LIBER I.

CVM multae res in ortu, obitu, cursúque stellarum, principio ab Assyriis obseruatae sunt: cuius nationis Chaldæi, diuturna obseruatione scientiam putantur effecisse: ac multae etiam ab Aegyptiis, qui longinquitate temporum, innumerabilibus penè seculis, artem consequuti existimantur, memoriae proditae sunt: tùm admirabilis, Serenissime Princeps, percepta scientia est, de erigenda corporum cœlestium positura, quæ tùm tempori natalitio, tùm traiectionibus, motibúsque stellarũ perquàm exactè respondeat. Hanc exactissimè calluisse L. Tarutium Firmanum Mathematicum, Chaldæis in primis rationibus eruditum, credere par est: qui in gratiam Varronis viri Romani Philosophi, M. Ciceronis, & C. Cae-

ſaris contemporanei [illegible] Romuli Vrbis Romae conditoris, ingenio, mo[illegible]us, rebus geſtis, vitae tẽpore, mortis genere, hiſque omnibus in vnum collatis, non tempus ſolummodo Romuli natiuitatis, qui ſexcentis ante annis amplius obierat, ſed & conceptionis, in diem & horam deduxit. Oſtendens Romulum primo anno ſecundae Olympiadis decimo Calend. Ianuarij, hora tertia, à matre fuiſſe conceptum: & ad duodecimum Calend. Octobris, anni ſequentis, circa primos Solis ortus, in lucem editum. Hanc & tenuiſſe & docuiſſe Hermetem rerum coeleſtium antiquiſſimum ſcriptorem, Triſmegiſtũ nõ immeritò ab antiquis nuncupatum, literarum monumentis eſt conſecratum. Hanc Ptolemaeus, vt Abrahamum Meſſahala, Abenragel, caeteroſque, quos recenſere longum eſſet, miſſos faciam, nobis tradidit. Hanc cum noſtri temporis Mathematici, (vt ab antiquitate recedamus,) ſic celebrare, & inter ſe recolere, ſic ſummis laudibus in Coelum efferre, ſic denique profiteri ſoliti ſint, vt magno argumento eſſe debeat, Dei Optimi Maximi, à quo cuncta bona emanant, munus eſſe & inuentum: mirum videri poteſt, quomodo iam vſque ad hunc diem, de parte circuli obliqui, quae tempore tuae natiuitatis ſupra horizontem emergebat, à qua reliqui Coeli cardines figurantur, queſtio ſit. Dum alij Velleris aurei, quo aliquando è Ponto, à nouercae impiis telis, incolumis Phrixus euaſit, primae decuriae partem: alij luminum reliquorum, & Aſtrorum Principis locum: alij circa finem Colchorum fului pecoris partem, horoſcopaſſe affirment. Qua in quaeſtione,

cum

cum ego Mathematum non professor (quid enim Iureconsulto cum Mathematicis disciplinis?) sed Astronomiae per otium, & aliarum demonstrationum, à forensibus causis, & à iure dicundo studiosus, in opinione ab omnibus aliis disiuncta semper fuerim: quid iam dudum senserim, quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit, iuxta sapientissimorum virorum dogmata, in medium proferre decreui, rem tibi non ingratam sperans futurum.

Ptolomaeus libro tertio Quadripartitae constructionis, cap.2. necessarium esse existimás ad Genethliacae artis doctrinam, tradere, quemadmodũ quis partem signiferi inueniat, quae in ortu debeat constitui, iuxta naturae consentaneam rationem: docuit diligẽter obseruare, quae nam stella, eam, quae proximè partum, antecessit cóiugationem, partus tempore gubernet. In interlunio quidem simpliciter. In Plenilunio verò, eius, quod supra terram luminaris extiterit. Quam enim illa partem occupet, tùm quãdo foetus in lucem editur, animaduertendum. Eodem enim partium numero, ad constituendum Orientalis finitoris angulum, siue Medij Coeli, iuxta proximiorem distantiam, vtendum: vt secundum eius ductum, reliqui Cœli cardines figurentur. Haec sunt, que à Ptolemaeo, loco citato, de parte horoscopante tradita sunt, quae ab omnibus Astronomis & Graecis & latinis sunt cõfirmata, & ante Ptolemaeũ etiam in medium adducta: adeò vt nullus ferè de Astrorum iudiciis quidquam scripserit, qui huius non meminerit rectificationis, quam per Annimodar nuncuparunt. Iam cum planum sit, proximè

partum, quinto Idus Martij, vltra dimidiatam horam, prius quàm Phoebus lustraret lampade terras, luminum aduersam positionem fuisse, cum esset in iugo omnimaga Diana, sub secunda parte: stando in via Ptolemaei, ille nobis expendendus est locus, vt quis nàm τῶν ἑπτὰ πλανωμένων, in dicta parte, ad principatum aspiret, nobis innotescat. Et certè prosper & salutaris ignis, & rutilus horribilisque terris fulgor, admodum nihil in ea parte ditionis habent: quantum Ptolemaei ratio suppetit, quem ego auctorem vehementer sequor. Licet teneat secũdum Arabes, qui in superiori sphaera illigatus cietur, in Chelis trigonum, vt per Alchabitium diff. p^a. & per Abrahamum Auenares in Introductorio. Alter verò, qui proximum inferiorem orbem tuetur, in primis quinque partibus finium ratione dominetur: vt per Albumasar libro quinto Introductorij in Astronomiam cap. 10. Acidalia domicilij iure duntaxat excipitur, Cyllenius triangulum tantùm possidet. Latonae genus duplex nullam habet praerogatiuam. Eius igitur, à quo erectum Coelum, vetus opinio Graeciam oppleuit, quae reliqua stella est, curuam seruans sub imagine falcem, à sufficienti partium enumeratione, ommisso verborum circuitu, omnibus aliis anteferenda est: vt potè quae trigonum in Chelis habeat, & altitudinem, vt per Ptolemaeum lib. p^o. cap. 17. & 18. nec solùm altitudinem, & trigonum, sed & fines etiam in dicta parte, siue terminos nuncupare velimus: tàm si inspiciamus fines Aegyptiorum, quomodo videlicet ab Aegyptiis traditi sunt, quàm rationem Chaldaicam, quàm etiam

Grae

Graecorum, siue potius Ptolemaei fines: pro vt de omnibus per Ptolemaeum lib. supra citato cap. 19. & per d. Auenares in d. Introductorio. Eius igitur inquam falcarij globi, partium numerus, quem plures dignitates in Latoniae parte, in Occidentis angulo, habere compertum est, ad natalitium schema constituendum, animaduertendus est. Qui cum in scrupulis denis quinis, partis, quae continens quaternis quinis, eius syderis est, quod Erigonem subsequitur, in diariis, ex tabulis Alfonsinis depromptis, tempore natiuitatis reperiretur: sitque hic numerus parti horoscopanti, iuxta tempus aestimatum, proximior, quàm Medio Coelo, secundum quantitatem discretam: secundum quam, non secundum continuam, vt Antonius de Monte Vlmo rebatur, figura Coeli fingenda & accomodanda est: siue Neiphiles prolis, vectoris initium ascéderet, siue Phoebi locus, dummodo non vltra horae trientem, post eius exortum, tempus sit aestimatum: meritò consimilis numerus in horoscopo erit constituendus. Vt diluculo,

Cum primum gelidos rores aurora remitttit
Et iam albicassit Phoebus, & recentatur
Commune lumen hominibus, voluptasque:

ipso si quidem crepusculi matutini initio, quod bis denis quinis, supra horam, partibus, priusquàm orbis pars densior Solis è finiente emergat, prouida solersque natura inchoauit: quae in puerperio enitentibus, partui antecedunt, Inclitae Principi matri, magnanimae foeminae, è dolore laboranti, angustiae contigerint. Quod paulùm oppido affluentius,

vt minus ſanè ad ea,quae paramus, neceſſarium, ſit adiunctum. Ac decem enimuerò, quod ad artem pertinet, tortae aſcenſionis partibus, quae horam dempto triente efficiunt, antequam Hiperionide Regis,qui cuncta ſua luce luſtrat, & complet,in horizonte iubar appareret, momẽtum natiuitatis extiterit:nouiſſimae orbis ſigniferi formae, vnica parte, ſextante minus,ſupra bis binas ſenas exoriente.Cum praeſertim in eadem ſigniferi parte, ex tabulis Prutenicis,in qua, & ex tabulis Alfonſi Regis, ſummus ille,qui,an non dum etiam, ſit ſatur annis, dubium id quidem,Coeli filius ſupputatus reperiatur. Et id ipſum tantò magis ſuaderi videtur, cum in preſenti natiuitate, excutere operae pretium nõ ſit,an Apollinis locus,an Dianae potius attendendus veniat.Cũ enim nihil vtriuſque coitio dubitationis habeat, & de partibus contrariis,quibus maxima diſiunctione ſeparãtur,diſſimiliter iudicatum fuerit:quibuſdam, inter quos Vellius fuit, in ſecretione luciferae ſemper locum inſpiciendum pronunciantibus: vt narrat Alchabitius diff.4. & Abrahamus Auenaris in libro Natiuitatum: in praeſenti natiuitate ceſſat omnis difficultas, cum vtramque Noctiuagae locum accipiendo,ſequamur ſententiam. Quia videlicet eius partem amplectimur, quia in ſupero hemiſphaerio,& quia eius locum amplectimur, quia è regione Apollinis.Eſt hoc primum, & potiſſimum argumentum, quo ego poſteaquã per otium aliquando,à legali ſcientia diſiunctus, rebus Aſtronomicis operam dedi: illam partem, quartam ſupra bis denas,cũ denis quinis ſcrupulis, vltimi in circo ſigna ferente

ferente ordinis:in quo larum ſedes, qui maximus,& idem ante beneficētiſſimus dicitur, & ſi genitorem vinculis religauiſſe, phiſica ratio non inelegans includat in impias fabulas, habere Aſtronomi perhibent:fuiſſe in horizonte tempore tuae natiuitatis,in animum induxi meum. Non autem primae quam vis potius Aſtrorum ductoris, arae & ſempiterni foci Gradiui,regionis partem, valdè enim de illarum quapiam opinio eſt:nec mediae,partiū, quae Solem anteuertebant, vt ſi natus eſſes parum ante Solis ortum, vt in vita Magni Coſmi parentis tui ſcripſit prothomedicus Baldinus:nec locum Solis,vt ponūt Aſtronomi Florentiæ, ſicut aliàs per literas accepimus. Cum nec quibuſuis potius illarum partiū exorientibus, ſecundum Ptolemaei theoremata, Coeli ſtructura conſtitui poſſit:nec naturalis illarum ſtellarum,partium familiaritas, quam in ſingulis ſigniferi locis animaduertere eſt, configurationibus corporis,neque peculiaribus qualitatibus, quas pro ratione circunfuſi Coeli,in partu infans acquirit, ſatis reſpondeat, vt Ptolemaeus voluit lib.2.cap.3.& lib.3. cap.p°. Nàm cum vetus eſt opinio, que conſtat ex antiquiſſimis ſapientiſſimorum Aſtronomorum literis & monumētis,potiſſimùm ab horoſcopo, concretionis humanae iudicium accipiendum eſſe: vt auctor Centiloquij ſententia 77.patefecit, & in ſuis ad Saracenorum Regem propoſitionibus Almanſor Aſtrologus demonſtrauit, propoſit.63. & melius ſummus ille auctor huius diſciplinae Ptolemaeus oſtendit lib.3.cap.15. Vbi de forma, & temperatura corporis loquens:Orientalis finitoris partem,& mo-

derandae eius, ius possidentes errones, ad membrorum compositionem, & corporis lineamenta agnoscenda, generaliter spectare praecipit: tametsi & eiusdẽ finitoris succedentes, partim verò & Lunam. Perspicuum equidem esse potest, si vultus, si oculorum, si denique faciei est habenda ratio: postremae, ex geminis aquarum incolis, conflatae figurae, partes, quae colorem precipuè album, quae candidum, quae oculos venustos, ac reliquas corporis partes, cũ quadam pulchritudine efficiunt, quemadmodum praetefers, exoriri debuisse. Secundum ea, quae Auenaris Iudaeus tradidit, Astrologus in re iudiciaria peritissimus, in Introductorio, quod dicitur principium sapiẽtiae, cap.2. quem sequitur Albertus Marchesius de Cotignola in morali Cœliloquio lib.6. cap.37. & quae idem Auenaris scripsit in libro natiuitatum cap. de prima domo, in verbis, ***signa quoque significantia pulchritudinem***. Iunctis iis, quae voluit Albumasar Abalachi lib.6. cap. de signis ad formae dignitatem ducentibus. Quo loci, iam dictas partes, praeter caeteras, exorientes, formae decorem, & dignitatem praestare, & ad beneuolentiam, mansuetudinem, & amplitudinem animi ducere, scriptum reliquit. Non autem principium signis ouium satorem, ex cuius partibus, nõ solùm, nihil, cum his, quae diximus, commune cõflatur: sed corpus potius complexionis ardentis, macrũ, & carnis consumptae, Sole præcipuè signum peragrante componitur: vt per Albohazen Haly filium Abenragel Arabum, par.4. cap.p°. & per d. Auenares in d. Introductorio. Cum maximè accedat, vt tantùm in salientibus oblectamenti

menti capias:tantùm muſcoſorum fontium, gelidis perennitatibus perfruaris: tantùm torrentium fluminum ripis, tantùm liquoribus perlucidis amnium delecteris:& vt ſummatim dicam,tantam ſentias in aquis voluptatem,vt eam ſenſus accipiens,iucunditate quadam perfundatur.Et cum tria ſint genera delectationum, quibus potiſſimum principes viri,cum à moleſtis operoſiſque negociis,ſe paulùm relaxare cupiunt, ſenſus ſuauitate animum deliniunt. Aucupium,in quo, pictas volucres, animantium genus pennigerum, & aëreum, ſine lyra, ſine fidibus, ſine neruis,ſuauiter canentes, in ſyluis telis impetiendo: in arborum ramis, regmine foliorum ornatis,vbi minus metuunt,iaculis figendo:viſco in agris fallendo:tenſis reticulis, tenuiſſimo lino, minutis maculis textis, in nemoribus captando, mira quaedam dulcedo, & iucunditas ineſt. Venatio, quae, magnos canibus ſaltus circundando: varias ſpecies terreſtrium beſtiarum,vel cicurum,vel ferarum,per inuia luſtra ſectando,excitando, agitando: laqueis & plagis in iugis montium irretiendo:eminus arcu,ſagittis configendo:cominus haſta,ſica vibrando:corporum conflictu,fulgenti gladio,ſtricto mucrone ſauciando, fructus hilaritatis multiplices habet.Ac piſcatus,ex quo,alnis cauatis,humida retia pelago trahendo: latum funda amnem verberando: grandiores piſces nantes in gurgite ponti, ne dum fluitantes, & innatantes in fluuiis paruos piſciculos prehendendo: venenatis eſcis inficiendo: dulcibus in ſtagnis, viuis, naſſa, hamo, & aliis mille modis capiendo, voluptas percipitur, quae

ſuauitate naturam ipſam mouet. Aucupio quidem, licet aliquantulum oblecteris, amplius tamen venatione, at multò etiam magis piſcatu. Quod quoniam habent ſua quaeque ſydera oblectamenta, quemadmodum non ignoras: non ſecus ac omnis ſtella, vt palàm eſt, ſuam peculiarem naturam aſſequitur, vt centies Ptolemaeus inquit, & Caeſar Euolus Neapolitanus de diuinis attributis diſſerit: non niſi à conuenientia, ac συμπαθεία quadam naturae, cum eius, circuli obliqui nouiſſimae formae, non ſolùm dodecatemorio, ſed & oriente decuria euenire poteſt. Cum vetuſtiſſimorum Mathematicorum ſententiae conueniant imagines, atque Simulachra, quae cum ipſis quidẽ oriuntur decuriis, Graecis παρανατέλλοντα nominata, in genituris, natalitiiſque ſtellarum decretis plurimum conferre. Qua de re Magnus ille Heros, qui te genuit, ac perbellè medius fidius exemplum ſuppeditat. Qui cum partem, in altero, ex binis Capricorni mediis, quod ad beſtiae aquatilis formam effingi ſolet, locatam, aſcendentem haberet, non minus, (quod tute facis) piſcatu oblectabatur, quàm venatione Cyrus olim Perſarum Rex: qui in ea admodum delectabatur, quemadmodum à Xenophonte, qui eius res geſtas clariſſimis monumentis conſignauit, memoriae propagatum eſt. Et idcirco in hac ipſa ſententia ſcripſit Leopoldus Auſtriacus, tract. ſeptimo cap. 2. *Formae quales aſcendunt hora natiuitatis: talis erit ille qui naſcitur.* Et rectè quidem, cum *à concordia ſubſtantiarum ſuperiorum, res inferiores temperentur:* vt Zael Iſmaelita Aſtrologus in alia ſententia inquit: & quemadmodum etiam

tiam Messahala ante eum voluisse videtur, cum scripsit: *Omnis creatura, & vniuersa, quae sunt super terram efficiuntur à motu vniuersorum, quae sunt super terram.* Hanc enim assumptionem, à virtute superiori, regi inferiora, veram esse: non solum Astronomorum schola astipulatur, & Philosophus cum in pluribus locis comprobat, tùm in primo Metheororum testatum relinquit: sed & probatissimi quique Theologorum, secundum causam generalem concedunt. E quorum albo Diuus Thomas, in suis, ad Cypri Regem, de regimine Principum libris. *Propter quod* (inquit) *in omnibus, quae in vnum ordinantur, aliquid inuenitur alterius regitiuum. In vniuersitate enim corporum, per primum corpus, scilicet cœleste, alia corpora, ordine quodam diuinae prouidentiae reguntur.* Et libr. 3. contra Gent. cap. 83. *Tametsi* (inquit) *Deus quo ad ordinationem, omnia per se ipsum disponat: quantum tamen ad executionem, inferiora per superiora dispensat.* Quod & S. Dionysius voluit Areopagita, pluribus antea seculis, (vt cæteros innumeros summae auctoritatis scriptores mittam) cum diuinam censuit prouidentiam, posuisse hunc ordinem in rerum natura, quod inferiora regantur per superiora, & minus nobiliora, per nobiliora magis, & non è conuerso. Tantum abest, vt iam dictas, signorum principis partes, ascendisse credendum sit. Et tanto minus sextam supra vigesimam ducis gregis partem, iuxta tempus Iunctini. Qui in suo Astrologiae Speculo, in quo per multa, tum de iudiciis natiuitatum, & earundem re-

uolutionum, tùm de ſtellarum fixarum obſeruationibus, ac de ſupputãdis planetarum motibus, ratiocinatus eſt:in Calendario Aſtrologico,rem,quae eſt in opinione multorum ſequutus, ſcribit natum,hora ſexta & minutis quinque poſt mediam noctem. Vt ſic ambo in cacodemone lumina eſſent: quod Ptolemaei traditionibus non conſonat, libr.3. cap. 4. & lib.4.cap.3. Cum nec perſonae tanti principis quadret, nec fortunae parentum reſpondeat. Quippe cum ille locus,cuius Aſtrorum,ibi commorantium, in terram effluxus, cum etiam ab angulo praecipitetur, turbat, ac veluti abolet, quae ex terrae humoribus naſcitur fumoſa tenebricoſitas,fortunae partem contineat: ſi vt Ptolemaei ratio dictat fortunae pars colligenda ſit. Qui non vt Arabes, qui in genituris quidem diurnis, à Sole ad Lunam: in nocturnis verò à Luna ad Solem, diſtantiam ab aſcendente eiiciunt:vt per Alchabitium diff.quinta,& per Auenares in Introductorio cap. 9. Vbi refert opinionem ſapientum Indorum,& Meſſahalae, cuius ſentẽtiam adducit,ex libro experimentorum. Sed vbique nocte non ſecus ac die, à Sole,ad Lunam capiendam,atque ab aſcendente parte numerandam praecipit, lib.3. cap. 12. & lib.4.cap.2. Si etiam,vt ambo,in loco mali genij,luminaria conſtituta fuiſſent, acceſſiſſet: tametſi cardinales, ſatellites maleficae, in domo & exaltatione ſua eſſent: quibus in locis,& perficitur iudicium, & voluntas nati, & completur quod vult fieri,vt in ſuo Centiloquio Bethem Arabs inquit, enunciato 15.non tam magna poteſtas decreta fuiſſet, nec adeò illuſtris & luminoſus, & tui, & parentum

ſtatus

ſtatus ſignificatus fuiſſet. Sicut eiſdem luminibus in Oriẽtis cardine collocatis, in quo Sol praecipuè inuentus, principatum, ſublimitatem, & magnitudinem rerum ſignificat: vt habetur in libro Regum, de ſignificatione planetarum in principio, & bellè ſanè in propoſita quaeſtione apud Cardanum aphoriſmo 132. ſegmen. 6. cum inquit, *Apti ad regnum ſunt, quibus Sol eſt in prima domo, aſcendens autem ex quatuor ſuperioribus.* Quibus non ſolum ſuffragatur, quod quae tenebris, quaſi diem efficit Diana, in Aſtrorũ Regis imperio ſita, ac alteri fortunae continens, tum ανατολὴ, principatum, ea ſtatus conſtitutione, & locatione portenderet, ad Graecorũ & Arabũ ſententiã: & vt triãguli, exorientis ſimulachri, ſiue adminiſtra, ad Arabum doctrinã, ſiue vt noctu ſocia adminiſtrationis aſcita, ad Ptolemaei ſẽſum, nati delectationis, voluntatis, & dilectionis indicãs eſſet, vt dixit Alendezgod: ſed & doctrina Ptolemaei fauet, qui ad magnitudinẽ decretorum, praeter caetera, ſpectare inquit li. 3. c. 3. ſi ſtellae generi quaeſtionis familiaritate coniunctae, non ſolum quo ad mũdi ſtatum, ſed etiã pro geniturae ſitu valẽtes ſint. Validiſſimas autẽ, tũ pro geniturae ſitu, vires habere, cum in angulis, aut locis ſuccedentibus ſpaciantur: ſicut è contra imbecilles, cũ ab angulis cadunt. Sed nec inauditum, aut cuiquã nouum videri debet, ſi de tua Sereniſſime Princeps, Coeli ſtructura conſtituẽda, Aſtrologi diſſentiãt, cũ ſaepenumero id vſu venire ſoleat: ſicut in Catholici Regis Philippi Hiſpaniarũ genitura contingit. Qui cum duodecimo Calen. Iunij, labente anno Virginei partus 1527. in Val-

D e

le Doleti natus sit,vbi verisimile est,nõ defuisse,qui horam ad momentum obseruarent:cum eo temporis interuallo nasceretur,quo rota candens Solis,medij inter septẽ planetas,vt Hermes, Babilonij, Indi, & alij antiqui sapiẽtes posuerũt, à linea Medij Coeli, ad Occasum cõmearet: de eius tamẽ tẽporis ortu, nõ modica inter Astronomos dissensio est.Si quidẽ Lucas Gauricus in suis Principũ virorũ genituris, quas superioribus annis,in eius de rebus Astronomicis libris,imprimi curauit:Regis tẽpus natiuitatis, in horas duas cum scrupulis 48.post meridiẽ cõstituit,decima quarta parte librae horoscopante.Cum Valentinus Nabod,qui non solum Coeli figuram, ex tabulis directionũ Monteregij,& iuxta modũ aequalem, à quo iudicia Arabũ pendent,atque ex alia sui ipsius sententia erexit:secundum quã succedentium,& cadentium domorũ cuspides,à figura ex tabulis Monteregij erecta,variantur:sed & loca planetarũ,ex Prutenicis tabulis,(quod &nos in tua genitura fecimus) supputauit:horis tribus,cum scrupulis 47.à meridie elapsis,septima supra vigesimã parte librae exoriente,eiusdẽ tẽpus natiuitatis statuat. Ac Frãciscus Iunctinus,in suo Calendario Astrologico,Ioãnem Garcaeum sequutus,hora quarta pomeridiana cum quadrante,natum scribat:ad quod datum tempus, secũda Scorpij pars, ad latitudinem Vallis Doleti, supra horizontem emersisset.Sed vt Comicus inquit

Quot capita,tot sententiae.

Alterum argumentũ, quo medio,quod supra per me conclusum fuit,sic vt praemisi,se habere, pro cõperto habui, fuit aphorismus primus supra quinquagesimum Cẽtiloquij: in quo habetur doctrina,quae

ab

ab Hermete Philoſopho fluxit, circa inueſtigationem gradus aſcendentis ignoti. Quam qui multo aetate Hermete poſteriores fuerunt Aſtrologi, ſiue trutinae inſtar, per quam, non modò apud exteras nationes, & gentes, ſed & apud Romanos, ab initio Vrbis conditae, ante aes ſignatum, ſolui ſolitum, veſtigium vſque ad tempora, quae eius ſummae rei publicae euerſio conſecuta eſt, manſit in aede Saturni, cum ea etiam tunc propter penſuram, trutinam haberet poſitam: ſiue ad popularis trutinae exemplar, Trutinam Hermetis vocare conſueuerunt. Secundum quam ad maiorem dilucidationem, tuam natiuitatem examinare, & explicare intelligo, vt appareat vltima reſpondere prioribus. Secundum igitur tempus natalitium, quod ſupra eum horarum numerum, qui Palladi ſacer habetur, dena quina horae parte, octonis quinis particulis demptis, ante meridiem propoſuimus, vt in natali themate, inferius, iuxta modum Monteregij, qui cum Ptolemaei ſententia & veritate magis cōſentit, deſcripto: cū omnium maximè, terris finitima ſtella, quae noctu, non interdiu, quādo maiori lumine offunditur, lucet: propter vnius gradus latitudinem Auſtralem, octaua (vt opinor) parte minus, ob decē graduum cum quadrante diſtantiā, qua à nodo euehente aberat, prouenientem: non vltra partes tris, ſupra finitorem Orientalē reperiatur: dicimus cunctationem in vtero matris, media mora, ad vnguem, fuiſſe, vt ſic in ſeptimum Calend. Iulij, tempus ſationis cadat, quod eſt humanae geniturae exordium, ſiue conceptionis, vt aliis placet, iuxta ſchema conceptionis, ſiue ſationis, in-

D 2 ferius

ferius à nobis descriptũ. Quo tempore, cũ medium, intra certos fines labentium, alterum lumen tempora dispensans, in scrupulo ter seno, secũdae, supra bis senas, partis, peremptae ab Hercule, dum cum Hydra pugnaret, belluae, emicaret: cui ascẽsionis rectae, partes quaternae, supra decies nouies, & centenas, cũ binis, & bis duodenis scrupulis, à tropico hyemali incipientes congruunt. Alterum verò, quod aërem secans, cursus terram proximè ambit, in positura natiuitatis, in quina parte, bis senis partibus aggregata, cum scrupulis bis duodenis primis, syderis aquosi, vltimae formae fulgeret: quibus flexuosae ascensionis, partes ternae, septenis quinquagenis partibus adiunctae, cum senis scrupulis, ab aequinoctio verno respondent. Subtracta, ex obliqua, recta ascensione, binae supra centenas, & septenas octies partes restant, cum quinis octonis scrupulis. Quae horarum numerum completum, supra quem, nihil, nisi per replicationem numeratur, & quinos septenos scrupulos conficiunt. Vt siue sationis, siue conceptionis tempus, septimo Calend. mensis Quintilis, eo horarũ numero fuerit post meridiẽ. Quãdo particulae bis duodenae, sextae partis, supra bis senas, eius, quã nãtes gemelli imaginẽ cõficiunt, Hecatis natalis loc⁹ in ortu cõstiterãt: & ternas octies, & alteri⁹ partis dextãtem, quas eiusdẽ effigies, ordinis, hora natalitia, iã ante finiẽtẽ prosiliuisse, cõstituim⁹, Hecates peregerat. Secũdũ ea, quae, de ascẽdentis inuestigatione, per Trutinam Hermetis, quae, vel aurificis peraequa statera, iustius librat, tradita sunt. Et istuc enimuerò, nõ ex vulgatis Stofleri solũ Ephemeridibus, sed & ex

Reim

Reinholdi etiã tabulis Prutenicis. Cũ quib⁹,tùm auricomi Phœbi,& ceruorũ iaculatricis Artemis,tẽporis ſatus,tùm eiuſdẽ venatricis,natiuitatis,faciũ loca, ex calculis coeleſtiũ motuũ,qui circũferũtur, deprompta, mirandũ in modum cõgrüere cõperi. Cũ vtriſque temporibus, tàm ratione meridianorum quam ratione aequationis dierum correctis, ac propterea Aſtronomicae aequalitati conformatis, induſtrius planetarum loca,ex iam dictis tabulis,atque accuratè ſupputaui. Vt tandem,miro certe conſenſu,rebus praecipuè Aſtronomicis minimè initiatis:ſiue Ptolemaei doctrina de gradu cardinis exorientis perquirendo, quam in quadripartita de iudiciis Aſtrorum conſtructione, tradidit: ſiue auctoris Centiloquij,quod Ptolemaeum itidem compoſuiſſe plures perhibent,ſequenda ſit: eadem orbis ſigniferi pars, eodem puncto temporis aſcenderet. Et temperatae naturae Iupiter, qui, fortuna maior, inter Genethliacos, haberi ſolet: quique ab omnibus ſcriptoribus, ne dum à vetuſtiſſimis, priſci temporis Poëtis, decenti vbique epitheto,ſoſpes,ſeruator, hoſpitalis, beneficus,ſalutaris,benignus, nec nõ pater Diuumque hominumque nuncupatur:non loci natae Dianae ſolùm,(eam enim quondam, ex fratris patruelis filia, Coeli pronepte, eius, ob egregiam formam, amore captus, ius connubij, quod caſtum, cum ſocia regni regina Iunone, eſſe debuerat, violando, ſuſcepit,)ſed & culminantis,& aſcendentis ſigniferi partium herus,in ſignis, ſpiritu & foecũditate praeſtantibus,conſtitutarum, eiuſmodi nati affectiones, cuiuſmodi ipſi conueniunt oſtenderet. Quae &

ſuaptè natura,tùm ad exaltationem, dignitatem, & celſitudinem ſpectarent, vt ab auctore Centiloquij aphoriſmo 37.in principio, & aphoriſmo 77.in finalibus verbis expoſitum fuit:tùm *ad recta iudicia iudicandum, & pacem inter homines mittendum aptae eſſent:* ipſius enim Alchabitij,qui Arabum doctrinam tradidit, diff.2.verbis vtar, ſiue potius Ioannis Hiſpalenſis,qui Alchabitij librum ex Arabico,in latinum conuertit.Vt mea quidem ſententia,neſcio quo numine afflatus,ſuperioribus annis Magnus ille Amuratus Turcarum Imperator, cum lectiſſimae tuae quaedam triremes, magna damna Turcicis, & Hebraeis nauigiis,in Oriẽtis mare inferrent:literis humanitatis plenis,quibus amicitiam pollicebatur, ad te ſcriptis,inſcriptioni inter caetera nomina,quibus te appellauit, addiderit. CAVSARVM INTER NAZARENOS COMPOSITORI. Ita illorum inſcriptionis verborum ratio, proprietatibus corporis,ac morum naturalibus cauſis, qui corporis ſequuntur temperamentum,eſt conſentanea. Ad ea, quae habentur per Ptolemaeum lib. 2. cap.p°. & per Galenum eius contemporaneum, in libro, Quòd animi mores corporis temperaturam ſequuntur. Quibus, (ſi libet) addi poteſt, quod Hieronymus Cardanus in expoſitione Emari Ranconetti, ſenatus lutetiani praeſidis, geniturae, de moribus loquens, iudiciorum Aſtronomiae ſtudioſis tradidit, cum inquit, *Mihi praeterea videtur, ratione & experimento conſonum, quòd dominus aſcendentis plurimum poßit in morum qualitate, quoniam*

animi

animi mores corporis sequuntur temperamentum: ascendens autem & eius dominus corporis qualitatem significant. Quod ipsum Cardanus à clarissimo inter Arabes Albohali mutuatus videtur: qui de iudiciis natiuitatum, cap. quinto scripsit. *Quando scire volueris mores nati, aspice dominum ascendentis.* Et licet Haly, (vt ad Trutinam redeamus, vnde digressi sumus) non partem Lunae temporis conceptionis, sed signum tempore natiuitatis ascendere putauerit, sicut & Cardanus inquit. Dicimus tamen multorum doctorum virorum cõsensu, partem lunae, per iam dictam Hermetis Trutinam inuentam, esse partem, quae tempore natiuitatis supra horizontem emergebat. Hoc voluit Abrahamus Auenaris supra citatus in libro natiuitatum. Voluit Albubater libro de natiuitatibus cap. 3. Voluit Leopoldus Austriacus de Astrorum scientia tract. 7. cap. 2. Voluit Guido Bonatus de natiuitatibus, & earum accidentibus prima parte cap. 2. 4. & 6. Voluit Valentinus Nabod in Coloniensi Academia Mathematicorum ordinarius, in suis ad Alchabitium enarrationibus diff. 4. Et ante eum Ioannes de Saxonia in glossa super textu de Annimodar, qui viam hanc verum inueniendi ascendens, secundum intentionem ferè omnium sapientum, veram esse affirmat. Nec non & Petrus Turellus, qui glossae subscribit. Voluit Ioannes Garcaeus in sua Methodo. Ac Ioannes Baptista Carellus, & Ioseph Moletus in eorũ Ephemeridibus. Et idem etiam pluribus antea seculis, censuit Petosiris Aegyptius Mathematicus insignis: sicut

ſicut Georgius Valla Placentinus in ſuis expetendarum,& fugiendarum rerum libris,profert, lib.19. & Aſtrologiae 4.cap.51. Et hoc ipſum nouiſſimè inueni ſenſiſſe Lucium Bellantium, in ſuis de Aſtrologica veritate quaeſtionibus: & magiſtrum Ioannem Ganiuetum, in eius libro, qui Amicus Medicorum inſcribitur,diff.3.cap.2. Cuius quidē Ganiueti,quoniam tantum Trutinae tribuit,quantum tribui plurimum poteſt, placuit verba annectere, quae ſic ſe habent. *Haec doctrina tradita in Centiloquio, ſecurior eſt, quàm alia de Quadripartito, in quaerendo Annimodar natiuitatis, per multiplicationem dignitatum eſſentialium planetae fortioris in loco cōiunctionis, vel oppoſitionis immediatè praecedentis. Et haec via operandi eſt facilior, habentibus vera planetarum loca, ad magnum tempus, & expedit Aſtrologo. Et vltra hoc, ſeu vltra natiuitates ſpeciei humanae, eſt via generalis in cunctis ſpeciebus animalium, ſiue ad tres menſes, ſiue ad maius, ſiue ad minus. Iſta eſt regula generalis, ſic certa, quòd non fallit, niſi eſſet abortiuū. Quod ſemper ille locus de circulo nonae ſphaerae, ſub quo eſt Luna hora caſus ſeminis, eſt gradus Coeli aſcendentis, cuiuſcunque animalis, qua hora egreditur ab vtero matris. Et ſic reuertendo doctrinaliter ad natiuitatem hominum, per horam natiuitatis, poteſt ſciri hora generationis, & mora foetus in vtero matris, & multa alia accidentia circa praeſen*

praesentem materiam. Et hoc etiam de parte Lunae, non signo, videtur voluisse Pontanum, in expositione iam dicti aphorismi quinquagesimi primi, quamuis non audeat affirmare. *Cum Ptolemaeus* (inquit ipse) *signum dicat non gradum.* Quod equidem verum est in Graeco Codice, in quo aut mendum, aut vitium esse, sunt qui opinentur. Quod vel ex eo colligi potest, quòd non solùm per Arabes, sed & latinos Astronomos, gradum illum tempore conceptionis horoscopasse, in quo geniturae tempore Luna fuisset inuenta, experientia comprobatum est. Quibus accedit, quòd in Arabico Codice, non signum, sed locus in aphorismo reperitur expressus. Ac propterea quid Pontanus nutet, nos non curamus, aliorum doctissimorum Astronomorũ auctoritate freti. Cum opinio, quòd proprius gradus, non signum, ascendat, sit communis, & magis recepta: vt apparet ex numeratione vtramque opinionem tenentium, quemadmodum in similibus Iureconsultis fandi mos est. Tùm quia huius sententiae, quicquid Picus dicat lib. 9. cap. 4. Hermetem fuisse, ipse Pontanus hisce verbis refert. *Hermen rerum coelestium antiquissimum scriptorem tradunt affirmasse: illum ipsum Coeli gradum horoscopare tempore geniturae, quem conceptus tempore Luna tenuisset. Rursumque gradum illum tempore conceptus horoscopasse, in quo gradu geniturae tempore Luna fuisset inuenta.* Pro vt idem etiã refert Auenaris Iudaeus dicens. *Dicit Hermes, Locus lunae*

E *semper*

ſemper hora natiuitatis, eſt gradus aſcendens hora emiſsi ſeminis: & gradus aſcendens hora natiuitatis, eſt in quo fuit Luna hora eiecti ſeminis. In hoc enim ſi ſciuerimus horam eiecti ſeminis, ſciemus horam natiuitatis: & ſi ſciuerimus horam natiuitatis, poſsumus ſcire, quando eiecti ſeminis hora fuit. Quod nos vtique verum proferimus, ſi natiuitas, nec ſeptem, aut vndecim menſium ſit, nec violenta exiſtat: vt à caſu, vel libera voluntate pendeat, vt percuſſione, vel inciſione: & ſi ſecũdum naturam partus edatur, non autem ex aliqua cauſa, quae validam matri, vel conceptui noxam inferre potuerit. Quales ſunt, ex manifeſta quidem occaſione prodeuntes, caſus, ſaltus, curſus, ira, clamor fortis, fletus, moeror, parcior victus: ex internis verò, febris vehemens, dolor, citata aluus, ſanguinis vndecũque emiſſiones, tineſmi, tuſſes, inflammationes, & aliae huiuſmodi pleraeque: ſicut ex Hippocratis in ſectione quinta aphoriſmis, & aliorum tàm Arabum, quàm latinorum medicorum monumentis accepimus. Tunc enim neceſſaria ſententia non eſt. Cum & in pluribus regula euenire ſoleat, quemadmodum caeterae omnes Aſtrologicae ſententiae: & omnis ratio ad naturalem partum referri debeat. Atque hoc etiã de Ptolemaei doctrina de parte horoſcopante, ex libro Apoteleſmatum, intelligendum eſt: vt neutiquam in violenta natiuitate, regula Annimodar ſibi locum vendicet: cum Ptolemaeus de partubus agat, legitimo, & maturo tempore, ſecundum naturam editis. Quod cum Cardanus non animaduertiſſet

tiſſet

tiſſet, in ſupputanda Odoardi Principis, Henrici VIII. eius nominis, Anglorum Regis, genitura, locum decimae μεσουράνημα Graecè dicitur, ex Saturni ſtellae partium numero, quae in praecedenti natiuitatem, luminarium coniunctione, ob trigonum, & altitudinem, principem locum tenuerat, in decima ſeptima Tauri parte conſtituit. Cum Odoardum, ab vtero matris exciſum eſſe cõſtet, ſicut ipſe etiam Cardanus refert. Ac propterea tempus potius aeſtimatum, quo nimirum caeſo ventre matris, in lucem proditus, creditus fuerat, attendendum eſſet. Quapropter haud immeritò à Ioanne Stadio Cardanus reprehenditur, quòd Ptolemaei auctoritate abuſus fuerit. Tametſi quid Stadius commeruerit, erecta Coeli figura, ſecũdum illius Principis mortis euentum, aliorum ſit iudicium. Quamobrem & per iam dicta, & Pontani, & Auenaris verba, ac multorum aliorum ſapientum Aſtronomorum, quos & referre poſſem, & eorum dicta in medium adducere: non ſolùm patet ad obiectum de ſigno reſponſum, ſed liquidò etiam conſtat, quantum Cardanus, vir alioquin in Mathematicis diſciplinis excellens, dùm alios falli arbitraretur, ſit deceptus: putans natiuitatem cum generationis tẽpore non concordare, cum ſcripſit in eius commentariis. *Multi Aſtrologi decepti ſunt, quaerentes nodum in ſcirpo, dum quaerunt concordiam natiuitatis cum generatione.* Cum enim tria ſint hominis principia. Quorum primum eſt fieri eius, per ſemen ſparſum in concipientem comprehendentemque naturam. Et primo

 quidem,

quidem,non solum ex mundiori sanguine, sed & ex substantia omnium membrorum compositi: sicut princeps Medicorum Hippocrates testatur, & in medium adductis argumentis, comprobat Venerabilis Beda. Secundo verò, nō modo maris, sed etiam foeminae: quicquid quaedam aliquoties sagae mulierculae garrire soleant, quae ipsis inuitis, ne dum absque eo, quòd nec calculos eiecerint, vel soluta ab illis fluxerit Venus, concepisse aliquando, valdè asseueranter affirmant. Cum licet interdum, placidum cum vir petit

Coniugis infusus gremio per membra soporē,

insuauis ex non scripto lex cubilis, quam λέκτροιο θεσμὸν Homerus nuncupauit, & iniucunda initio esse possit: quoniam in fine tamen, cùm propter imbecillitatem humani generis, & naturae communis fragilitatem, vt quae

Occultam inspirat flāmam, fallitque veneno,

pergrata, perque iucunda accidit: tùm ob amores, ac cupidines, qui in ea insunt, haud secus, ac in cesto Aphroditae, discolori baltheo, quem ab ipsa summi Iouis filia, coronata Cytherea, iam vsque à teneris (vt Graeci dicunt) vnguiculis, quae sola inflexit sensus, mea Asteriae acceptum, abditum gerit in sinu, arridet: & suam etiam mulierem, in mutuo complexu, (ex quo maiorem foeminae generatim voluptatem percipiunt, quàm quam mares capiunt, vt Thebanus ille Tiresias arbiter iudicauit,) Venerem, aliquo modo, si concepit, eiaculasse necessum est. Illa enim, vel (quod veteres plerique Philosophi, vt Pierius protulit tradidere,) vt ex ea virili circunfusa,

cato

caro in embrione fiat,ſicut ex virili oſſa gignuntur, neceſſaria exiſtit:vel tanquàm materia, vt viri tāquā forma,ſecundum magis communem doctorum & intelligentium opinionem,ad ferendum hominem concurrere oportet. Ne aut fruſtra,à rerum omnium parente natura, quae nihil fruſtra agit, ſexui muliebri Venerem, teſtes,ne denique fruſtra ipſa vaſa Venerea aſſignata:aut illecebrae tantùm voluptatis gratia,attributa eſſe videantur. Tam procul à vero eſt, & dictis, & aliis de cauſis, vt quod, de ſua vicina, fictè, & fallaciter, ſicut credere lubet, Auerroës narrat, contingere potuerit: vt in balneo ſcilicet aquae calidae ingreſſa, in quo quiſpiam fortè ludum luſerat, quem continentiſſimus olim Diogenes Cynicus luſit:cum amicam ad ſtatam horam oppertus, illa remoram faciente, ſolus Hymenaeum celebrauit: calculos, ob validam attractionem, intra pudicum ſecretum ſuſceperit, ac vlla abſque delectatione,vllaque propria concurrente Venere, vtero geſſerit. Secundū eſt,eſſe hominis facti,per animae intellectiuae infuſionem: cum poſt foetus articulationē, noua à Deo creata anima,non antea formata, vt quidam perperam autumabant, aduenit, qua maſſa illa homo fit. Tertium eſt, exitus ex vtero: cū iam omni ex parte perfectus,iam natus homo, iam matris officia implorans,munus nutricatioris expoſcit:& conſuetum ſanguinem,quo in ventre concretus & altus eſt, à calore & ſpiritu multo, ad ſupernas partes, aduentante partus tempore tranſlatum, & per anfractus, & multos viarum flexus,in album colorē commutatum, à mammarum vberibus ſugere concupi-

 ſcit.

ſcit. Quid quaeſo conueniens naturae magis, & conſonum eſſe poteſt: quàm vt primũ & vltimum, omiſſo medio, quod altioris eſt indaginis, nec illud Aſtronomus conſiderat: ſic inuicem reſpondeant, vt altero eorum cognito, in alterius etiam cognitionem peruenire poſſimus? ac

Qui vtrumuis rectè norit, ambo nouerit?

Quod vt planius fiat, non ſolùm per horam natiuitatis, poſſe in aſtrorum ſtudiis, doctriniſque verſatum, horam generationis ſcire, affirmamus: ſed & illico poſtquàm mulier cócepit: quod ex pluribus perſpectum eſſe poteſt, vt ex ſurculi, per quem ſpecies propagines, & quaſi traduces feruntur, ſuctione, vomitione, & aliis ſymptomatibus: per ſationis tempus, ſi vel caſu, vel data opera obſeruatum ſit: & morá fœtus in vtero, & diem & horam, qua fœtum nixibus edet, praeſagiendo fari, ex ſupra deductis, & potiſſimum ex doctiſſimi Auenaris Iudaei ſẽtẽtia, firmiſſimè aſſeueramus. Cum enim lecti genialis, quis conſuetudinis tempus, ac momentum emiſſae Veneris: quae quidem ſi intra horas ſeptem, non fuit in effuſionem prolapſa, haeſiſſe in vitam pronunciatur: diligenter adſeruauerit, vel de die & hora conceptionis: quae incipientibus, vel deſinentibus menſtruis rationibus plerunque contingere ſolet: à perita muliere, quae cum aurea Venus, quam gremio fuſam excepit, non effluat, facilè ſe grauidá eſſe, cóiectura aſſequi, & de tempore interrogata, verè reſpondere poteſt, certior factus fuerit: erecta Coeli figura, per quam nó modò, quae ante partum, vſque ad horam exitus infantis de vtero, contingere poſſunt, praeſciri

ri potest: sicut Guido Bonatus putabat, tractatu de natiuitatibus par. 1. cap. 2. in cuius sententiam, cùm ab aliis, tùm à Francisco Iunctino, viro in rebus Astrologicis diu multumque versato, pedibus itum est: cum in ipso sui Speculi primordio, eisdem fermè, quibus Bonatus verbis vsus. *Principium esse hominis, per casum seminis in matricem, accidentia ab hora casus seminis, vsque ad horam natiuitatis respicere,* (dixit) *& in hora natiuitatis expirare:* sed & corporis, & animi peculiares conditiones praesagire licet, vt Ptolemaeus affirmat, omnium quot sunt, quotque fuere Mathematicorum Coryphaeus,

Quotque post aliis erunt in annis:

locisque tùm Lunae, tùm ascendentis commutatis, vt locus Lunae Oriens sit, Luna verò in parte exoriente constituatur: dierum primum morae numerũ, ex Lunae thematis positura elicere: subductaque deinceps, vti ratio postulat Arithmetica, de obliqua exorientis partis, temporis satus, ascensione, à Veris aequinoctio orsa, extremi dies morae, loci Solis, recta, à tropico brumali: non aliter, ac si per horam natiuitatis, tempus generationis scrutari velit: non horam duntaxat, sed & momentum etiam pariundi, deducere potest. Et ratio sanè, quae, vt ita credatur, impulit, ea est. Quoniam cum Luna, quae in infimo orbe, terram propè contingens, siue suo lumine, siue Solis radiis accensa conuertatur, omnium stellarum praecipua, tantum in istis inferioribus efficacitatis habent, vt in rebus omnibus humidis dominetur, qualia sunt, omnia

quae

quae oriri incipiunt: tùm vel maximè, quoniam ob eius accretionem, & diminutionem corporibus assimilis est, & in ortu hominis, & seminario, in quibus multum, & plurimum potest, vires exercet suas.

Haec in presentia Serenissime Princeps, de simillimis, & maximè geminis Ptolemaei Quadripartiti, & libri fructus, veris, rectisque si connubio iungātur stabili, decretis: quae & θεωρήματα, & δόγματα appellare possumus, ad dictorum confirmationem, dicta sufficiant. Quandoquidem tùm de Hermaphroditi progenitoribus, quod Phoebes maturent opus, & de signo opposito, quod quaeri solet: tùm de ea parte, in qua in maiori luminum longinquitate, inferioris expletio intuētibus accidit, an omni tēpore, alterius superioris parti praeponi debeat, & aliis huiuscemodi: quoniam non est nunc, cum non sint praesentis consultationis explicandi locus, alias agemus, sicubi ansa dabitur, vt in aliam rem accommodari possint. Quaeremus autem, praepositis quaestionibus, an ad artificium, siue eius agnitionem necessariae existāt: & an vtiles vel conducibiles indagabimus. Si tamen in hoc genere operam nostram subcisiuam, quantula ea cunque sit, non aspernabere.

Duo igitur Astronomiae praecepta, firma, stabilia, inter se nexa & iugata, ac coniuncta naturae: quorum vnum, in Lunaris cum Sole coitus, siue aduersae positionis contemplatione consistit: alterum in tēporis iactus seminis, consideratione versatur: quae ad id, quod primum, ac praecipuum erat, momentū nimirum horae natalitiae indagandum, erant necessaria, satis à nobis, vt arbitror, sunt explicata. Tertium

tium enim, quod ex iis, quae contigerunt, ad verum inueniendum ascendens, solet assumi: nos cùm aliis de causis, tùm quod à neotericis potius, quàm ab antiquis sit obseruatum, consultò omittimus. Nam neque ex antiquis Arabum quisquam, aut Iudaeorum, huius vnquam rectificationis quidquam scripsit: nec eius vsquam Ptolemaeus meminit, quem nos omniũ Astronomorum principem, auctorem habemus. Et quamuis Cardanus Ptolemaeũ praesupponere asserat, effectus obseruandos, dirigendos, & iuxta illos genituram constituendam, dum inquit in c.2. lib.3. *Sed Ptolemaeus praesupponit, quòd quilibet debeat vti omnibus auxiliis, quibus potest, ad veritatem indagandam: ob id si effectum aliquem habeas, Ptolemaeus vult, vt pro principali illum obserues, dirigasque, & iuxta illum genituram constituas.* Nos tamen, qui de legum studiis, quod nobis temporis datur, plurimum cùm in aliis, tùm in his demonstrationibus conquiescimus: quoniam exploratis omnibus Ptolemaei dictis, nusquam inuenimus Ptolemaeum, aut de huiusmodi effectibus verba facere, aut aliquid simile praesupponere: modum habendi verum ascendens per accidentia Ptolemaeum praetermisisse affirmamus. Pro vt etiam ipse met Cardanus sibi cõtrarius sentiebat: cũ paulo ante ea, quae adduximus, in eadẽ sentẽtia inquit. *Modus est, ex directionibus effectuum, qui consequuntur, hunc praetermisit Ptolemaeus, quia praesupponit natiuitatem proximam esse: immò*

nec quicquam scire Astrologum de nato, an masculus, an foemina, an viuus, an mortuus, ne dum vt sciat, quae illi contigerint. Et huius sententiae Valentinum Nabod esse reperio, qui non solùm Ptolemaeum, sed & Alchabitium, modum hunc, verum indagandi ascendens, praetermisisse affirmat, diff. 4. cap. de Annimodar. Etiam si ipse Valentinus, modum hunc, figuram coelestem, cuius vis genituraé, per accidentia nati, verificandi, & docet, & comprobat, pro vt omnes neoterici Mathematici faciũt. Quos quoniam persequi negociosum esset, vnius tantùm Ioannis Paduanij Veronensis sententiam afferam: quoniam insigniter praeter caeteros, his, quae nos scribimus, contraria ac repugnantia sentit. Is enim in suo Mathematicorum Viridario, (sic enim inscripsit) tractatu quinto cap. 56. Modum figuram coelestem, cuius vis nati, facilè verificandi, docere professus: cum vnicum duntaxat modum, inter caeteros, verificandae figurae coelestis, qui à Mathematicis traduntur, per aliquod notabile accidens, idoneum censeat: propterea quod, (vt ipse dicit) *magis quadrare videatur Astrologorum praedictionibus* alios modos funditus repudiat. Nec tamen, cur sic opinetur, aliam rationem subiicit, nisi, *quoniam alij* (inquit ipse) *quantam falla- ciam ingerant, omnibus notissimum est.* Cum superius à nobis, non modò ratio dictorum, sed nobilitas etiã, & auctoritas summorum, in scientia astrorum, sapientum allata est. Quae nostrae intentionis, à nobis iacta fundamenta, etsi ad ea, quae intendimus

con

confirmare, & ad id, quod contra diceretur, refellendum, sufficere possint: inconueniens tamen, quod ex Paduanij dictis, consequens esset, adiungere collubet, vt meliusculè huiusmodi eius doctrinae

Spectandae, an exigendae sint nobis prius pernoscamus, & est tale. Quod si quae, tùm de Animodar, tùm de Trutina, pro verificandis genituris, sunt tradita, reiici oporteret, vna tantùm accidentium regula obseruata: illud profectò sequeretur, vt frustra infantium filiorum Maximorum Regum natiuitates, ad certum momenti natalis initium, Principum parentum iussu, reducere conarentur Astrologi. Sicut de Cardano, superius memoria repetebamus: qui Odoardi Principis, Henrici Anglorum Regis filij, recens nati, genituram, secundum Ptolemaei monita, ad conueniens & consonum naturae tempus aptare enitebatur. Cum enim minime omnium, verae natiuitatis initium, nisi per aliquod accidens, inueniri posse concederetur. Quod equidem, vt eo initio, tanta moles excitari posset, insigne, ac conspicuum esse deberet: & quod non dignitatis statum, aut alia cuiusquemodi, quorum rationem habent Astrologi, lederet: sed ipsius potius nati corpus afficeret. Vt si non tanquam Vlissi, ex luculenta plaga, quam illi albo dente, in crure aper inflixit: per quam postea à subulcis, ab Euriclea, ac tùm demum à Laërte, vigesimo anno, quàm ab Ithaca soluerat, agnitus fuit, cicatrix haereret. Si non vt Agamemnon, Hiphidamanta, & Coonte,

duobus Antenoris filiis interemptis, saucius è pugna discederet. Si non vt Philippus Amyntae filius alterum oculum, in oppidi expugnatione, sagitta confixus ammitteret. Vel vt Annibal in campis Hetruscis, quos per eos dies, solito magis inundauerat Arnus, Elephanto vectus, altero lumine caperetur. Euentum saltem, qualecunque contigisset, vt tergiuersari non posset, declararet. Et cum non nisi post multum, vt plurimum temporis, notabile aliquid contingere possit: quid enim generatim, in illis puerorum aetatulis, accidere vnquàm solet? Ni eorum quippiam, quae per raró emergunt, in consequentiam trahatur. Cuiusmodi est illud, quod Oresti contigit, de quo apud Euripidem in Electra: & quod de Crœsi Lydorum Regis filio Herodotus in Clio tradidit. Alter enim mutus infans & elinguis habitus, sic, cum in patrem Vrbe Sardis à Cyro capta, Regem ignorans, Persa, vt occisurus, irrueret, diduxit os, clamare nitens, vt eo nixu, atque impetu, spiritus vitium, nodumque linguae rumpens, planè tum, & articulate, ne Crœsus perimeretur fatus, & postea toto tempore vitae eloquutus sit. Alter verò, cum iaculo puer hinulum domi persequens, cecidisset, cicatricem in supercilio habuit. Vel quale illud, (vt de tui ipsius domo, domestica afferantur exempla) quod genitori tuo, ea aetate, qua in cunis vagiebat, contigisse, accepimus: cum ab edita ruralium aedium fenestra, à Maria Saluiata matre, grauissima fœmina, id egrè ferente, in vlnas patris, eiusdemque aui tui fortissimi viri, sic iubentis, satis cum periculo, est coniectus. Et quale illud, quod ti-

hi

bi olim antequam pubeſceres, Sereniſſimo Principi accidit: cum eo ipſo die, quo graue aliquod periculum, tuae ineunti aetati, imminere Graeculus Phiſiognomon praedixerat, per regiae ſcalarum gradus delapſus, in agreſtium olerum ciſtam, in calce ſcalarum, ad vitam tui tuendam, numine Diuum relictam, praeceps cecidiſti. Non niſi etiam poſt multũ temporis, verae natiuitatis initium reperiri poſſe ſequeretur. Quo quid obſecro abſurdius dici, aut exiſtimari poteſt? Cum non dicam eius diſceſſus, qui tanquam migratio commutatioque praeſentis vitae, quaſi ſaxum Tantalo ſemper impendet: ſed caeterorum etiam euentuum, qui humanitus accidere poſſunt, ſcientiam, quae ab ipſo ſtatim ſatu, ne dum ortu, (quantum Aſtronomiae ratio ſuadet) praeſciri poteſt, temporum euertat.

Quamobrem haec ſunt, quae de tua parte horoſcopante, iuxta ea, quae doctiſſimi viri tradidere diſſeruimus. A qua, cum reliquarum, totius ſigniferi partium, ſitum pendere, manifeſtum ſit: tàm ſi Arabum more Coeli ſtructura diſtribuenda ſit, qui ſigniferum in bis ſenas partes aequales dirimentes, modum aequalem ſequuntur: quàm Graecorum, qui non ſigniferum, ſed aequinoctialem circulum, qui ἰσονύκτιος, & ἰσημερινὸς appellatur, in dodecatemoria aequalia ſecant, atque reſpectu ſigniferi, planè inaequalia domicilia efficiunt: ſuperuacuum profectò eſſet, ad caeterarum Coeli manſionum explicationem ſigillatim accedere. Suis igitur omnibus numeris, cum ſupra per nos deducta conſiſtant: operae pretium facturum exiſtimo, ſi & aliquorum

Principum virorum genituris eadem cōprobauerimus. Quamuis enim supra per nos firmatae conclusiones, tales sint, quales Astronomicarum propositionum resolutiones praecipiunt: ac scriptores à quibus eas exarauimus, eius sint auctoritatis, vt ratum habendum sit, quod indicauerint: apertiùs tamen, & probabilius, quicquid supra exposuimus reddetur, si postquàm paucis rationem nostri consilij dedimus, etiam vno, atque altero exemplo ante oculos, vt res propè manibus tentari possit, perspicuè exprimemus. Ea enim est exempli vis, vt apertiorem rem faciat, cum id, quod sit obscurius, magis dilucidum reddat, probabiliorem, cum magis verisimilem.

Ioannes Medices auus tuus, qui anno aetatis vndetricesimo, magno rei publicae incommodo, sic immatura morte praeuentus, sui omnibus desiderium reliquit: cum septimo Idus Aprilis, anno salutis 1498. natus esset, sicut memoriae proditum est, triente horae ante meridiem: habuit trucis ferae, sub Herculeis manibus pressae, senam partem in Oriente, vnius, qui magna vertit, loci instar, in eius, qui ἐπαλλάττει τοὺς νώτους, parte dominantis, in praecedenti diurna, cum sorore germana, maiori seiunctione, quae in sexta, supra bis denas, parte Helles proditoris, fuerat celebrata, in qua domicilium Mauors habet, & fines. Licet enim trigonum, moderator & dux temporum, in cornigeri gregis ductore, & altitudinem habeat: eius tamen, qui in superiori agita-

tur

tur globo, partium numero vtimur tùm quod illius partilis locus, partus tempore, vicinior numero illi fuerit, qui iuxta aſcenſiones, in ortu extitit, vt Ptolemaeus docuit, cum duo, pluresve ad Principatum aſpirant: tùm etiam, quòd ſecundum illius ductum, erecta Coeli figura, etiam cum Hermetis doctrina reſpondeat, vt mox oſtendam, quod ſecundum alterius partem contingere non poteſt, vt experti credimus. Haec de parte horoſcopante, iuxta Ptolemaei decreta, nunc ad Hermetis Trutinam deuenio. Lucifera erat in angulo imi Coeli, oſtendens, natum, maiori mora, ſeptem diebus minus, in vtero matris fuiſſe, vt ſic in eum diem, tempus ſationis inciderit, qui anni praecedentis, Calend. Quintilis fuit. Eius temporis, maioris luminis locus, cum altero natalis collatus, horas duas poſt meridiem, cum totidem primis ſcrupulis conficiunt. Tempus videlicet, quando in eadem ſena trucis ferae parte, tempore natiuitatis horoſcopante Lucina mouebatur, & eius gradus natalis in horizonte erat. Itaque cum Solem haberet vitae prorogatorem, horoſcopi herum, & ob trigonum, & contubernium οἰκοδεσπότην, in angulo Medij Coeli, in ſigno igneo, & quidem maioris infortunae finibus, Falcifero, cuſpidis, eius loci, qui ἄγγος Graecis dicitur, & ſedis, & triangularitatis ratione dominantis, congredientem: Lunam praeterea in fouea planetarum, cum lance Auſtrali, naturae Saturni & Martis, magnitudinis ſecundae: vnde

vnde eiuſmodi exitus periculum, quatenus ex aſtris coniicere licet, imminere poſſe, videbatur: cum aſcendentis partis directio ad Saturni trigonum perueniſſet: neque equidem per partes aequales, vt dirigebat Albumaſer, ſed per climatis partes, vt Ptolemaeo, cum in apoteleſmatibus, tùm in Centiloquio aphoriſmo 25. placitum eſt; quem ſequitur Alchabitius diff. 4. Haly Heben Rodan ſuper verbo 77. libri fructus: Meſſahala de receptione, capite in ſcientia vitae nati: Halialbenſis tract. 4. cap. de attazir: & multi alij cum eis, vt refert Mathaeus Guarimbertus Parmenſis in tractatu de radiis & aſpectibus planetarum, cap. 2. de diuerſis opinionibus: & aphetа per partes, ex circuli directi, & circuli regionis, aſcẽſionibus mixtas, à Vergiliis, ad Hiades tranſitum faceret: malique tùm Solis, tùm Lunae, ac etiam aſcendentis proceſſus concordarent, inter nos eſſe deſiit. Sed hic paucis, quoniam non me fugit, aliter à Luca Gaurico Epiſcopo Ciuitatenſi, hanc geneſim fuiſſe deſcriptam, reſpondendum cenſeo, ſi id quis fortaſſis obiiciat, ne quid intactum relinquamus: facilis enim ex iam dictis erit ad obiectum reſponſio. Si quidem cum Gauricus ad Octauum Idus, vltra dimidiam partem horae ſerius tempus natiuitatis conſtituat: vt iam Sol Coeli faſtigio ſuperato, in parte Occidentali reperiretur, contra Ptolemaeum facit. Cum enim ad Gaurici datum tempus, σύνοδος, non πανσέληνος natiuitatem praeceſſiſſet: ac ſecundum Ptolemaei doctrinam, Solis partium numero, qui in vigeſima ſexta Arietis parte ferebatur, ad conſtituẽdum Orientalis finitoris angulum, ſiue Medij Coeli, vti

li, vti deberet: quoniam in parte duodecima Arietis, in qua cum Luna coierat, ſolus, ob hoſpitij, ac exaltationis dignitatem, ad dominatum accederet: cum trigonum Iouis ſtella, domicilium Martis, fines verò Veneris ſtella ſolùm poſſiderent: non Solis, aut alterius ſtellae partium numero, ad culminantem ſigniferi partem, vel ad eam, quae in ortu ſtatuenda erat, vſus eſt: ſed ſuo potius marte, natiuitatis momẽtum arbitratus, quartam ſupra decimam Leonis partem aſcendere decreuit. Quae cum Ptolemaei praeceptis non conuenit, pro vt nec etiam iuxta Hermetis traditiones conſiſtit. Cum à nobis propoſita, omnibus ſuffragiis belliſſimè reſpondeat. Sicut propter maximam, vtriuſque temporis, coniugationis videlicet, quae partum anteceſſit, & temporis ſationis, cũ momento natiuitatis conuenientiam, neceſſarium fore opinor: vt ſecundum conſentaneam naturae rationem, Coeli ſtructura conſtituta ſit. Quemadmodum ab hinc annis duodeuiginti, in plus quã quingentis genituris periculum feci. Cum non ſolùm in Gallia, & Germania inferiori: in quibus partibus, aliquot annos, ſtudiorum cauſa, commoratus ſum, vt in rerum noſtrarum commẽtariis, latinis literis ſcriptis continetur: ſed & diuerſis poſtea temporibus, cũ è Germania in Italiam rediiſſem: ſiue Italiam peragrarem, ſiue vacationem haberem publicorum munerum, ſiue per feriarum tempus aeſtiuarum, à ciuilis, & Pontificij iuris, quod meum proprium ſtudiũ, penſumque eſt, euoluendis libris ſemotus, me cum ſtudio Aſtronomiae, quae eſt vnus ſuauiſſimus paſtus animorum, delectare vellem: & Principum viro

rum, & priuatorum hominum geneſes,mei tantùm oblectādi gratia, vt occaſio offerebat exaraui. Quod ſi rurſus obiiciat aliquis, quod etiam ſecundum tempus,quo natus,ſic peracerbis exequiis elatus,duro letho, mortem obiit,Gaurici ſchema reſpondeat:cum tamen propter diuerſitatem temporis natiuitatis, tempus euentus variari,neceſſe fuit,reſpondetur. Tota via (pace tanti viri dixerim) Gauricum erraſſe, cū ex illis,Solis videlicet,ad ſtellam fixam,& aſcendentis,ad quadratum Martis directionibus,ſic βιοθάνατον, natum interiiſſe putauit. Cum genus mortis, quod ad horoſcopi directionem attinet,nequaquam,cum natura ſignorum congruere poſſit, propter vtriuſque Innubae ſcilicet puellae,& Laedae duplicis progenies, ne caetera commemorem, ἀνθρωπόμορφα ζώδια: in quorum altero, cum tempore natiuitatis, Martis ſtella reperiri contigerit, alterum tetragonis radiis iaculabatur. Quemadmodum cum cornigerum ductoris, & aeſtiferae Nemeae pauoris, dodecatemoriis igneis, ac eorū altero, in quo facta eſt receptio, firmo,vt caetera mittam, eiuſmodi exitus conſentire videtur. Nec ex Solis ſimpliciter ad fixam, inter Pleiades,directione, exitus periculum, ne dum adeò violenti exitus accidere poterat. Quandoquidem, cum ſecundum eam, quae in conſequentia ſigna fit moderationem,quae ἀκτινοβολία, ſolet appellari,ſecundum quam Gauricus Solem direxit: interimentia tantùm loca maleficorum Saturni & Martis, numerat Ptolemaeus: ſiue corpore,ſiue radiis, ſiue è ſignis dicto eorum audientibus, aut aſpicientibus, ſecundum aequipollentiam, occurſantium. Vt mittam locum

locum Solis, qui tum demum, cum Luna vitae moderatrix est, interficere solet. Non autem loca stellarum fixarum percenset, vt ex Ptolemaei dictis compertum est lib. 3. cap. 14. Apertissimè constat, illam Gaurici directionem, quantum Astrologiae dictata suggerere possunt, occidere non potuisse. Sicut nec illud ipsum in praecedentia Solis moderatio efficere potuisset. Cum per eam, quae ὀρμιαία dicitur, sola Occidentalis finitoris pars, quòd dominum vitae labefactet, ἀναιρέτης sit perinde vt Ptolemaeus docet in capite. Quae nàm sint vitae moderandae rationes, & alij plures in studiis, & iudiciis astrorum prudentes tradidere, sicut Alchabitius, & Albumasar, vt Omar Tiberinus exponit, lib. primo natiuitatum cap. vltimo, loquens de hilech: nec alterius etiam maleficorum, aut corpus, aut radius occurreret. Quae cum ita se habeant, non mirandum concludimus, si de via Gauricus deflexit: cum & à Ptolemaei placitis abstinuerit, & doctissimi Philosophi Hermetis decreta in medium non adhibuerit. Quando vtriusque quidē praecepta, sic coniuncta naturae sunt, vt nihil magis in rebus Astronomicis inueniri queat. Sicut & ex supra dictis manifestè deprehenditur, & dilucidè etiam ex infra dicendis apparebit.

ILLVSTRISSIMO ET EX-CELLENTISS. D. IACOBO BONCOPAGNO S. R. Gen. Guber. Duci Sorae, &c.

INTER omnes artes, quas D.O.M. humano generi largitus est, quibus vita hominum exculta, plurimum distat à victu bestiarum: iuris quidem scientiam Illustrissime & Excellentissime Princeps, boni & aequi artem, cuius meritò quis nos sacerdotes appellat: sine qua non imperia, non regna, non res publicae, non ciuitates, non virorum mulierumque conuētus, non vita denique hominum stare potest: tùm caeterarum, siue artium, siue disciplinarum, siue facultatum, siue scientiarum, (Theologiam semper excipio) Principatum tenere, tùm omni tempore, apud omnes populos, omni semper laude dignissimam esse visum est: vel ob id maximè, quod qui ea praediti sunt, & quod est publicum iudicandi munus exercent, Dei vices gerunt in terris. Proximè & secundũ iuris scientiam, propter diuinitatis communicationem, & materiae nobilitatem, dum hominũ genus fuit, illustri laude celebrata, & ab iis, qui ipsi in laude vixerunt, viris laudatis, laudata est Astrologia, diutina motus coelestium globorum animaduersione percepta, & comprehensa. Quae non solùm loco-

rum differentias, climatum diuersitates, dierum ac noctium interualla, nauigationis, rei rusticae, anni tempora: tùm certis signis imbres, nimbos, grandines, procellas, turbines, caeterasque tempestates,

Aestusque pluuiasque, & agẽtes frigora vẽtos,
Ventos, & varium Coeli praediscere morem

perdocet: sed & modum, corporum temperamenta, & dispositiones & inclinationes agnoscendi, ac generales de euẽtibus rerum formas, inter necessarium & possibile medias, pronunciandi instruit. Harum artium studia, cum ego semper, tùm verò magis, post quam excessi ex ephebis, adamarim: in altera, quam primas tenere cõstituimus, ex professo: in altera, quã secundas, delectationis causa, per ocium elaboraui. Itaque siue legum studiosus tyro, siue amborum iurium laurea, matris studiorum decretis, honestatus, iam miles effectus: sic domi forisque, legali scientiae mancipatus fui, vt cum pusillum in ea laxamenti nactus essem, ad eam, quae Coeli rationem ducit, scientiam, extemplo me conferrem. Sicut ab hinc triennium contigit, cum à publicis muniis, & à fori controuersiis vacans, de ea, quae est, de parte horoscopante, quaestione sanè subdifficili, ad Serenissimum Magnum Hetruriae Ducem FRANCISCVM MEDICEM, V.A. librũ conscripsi. Quẽ cum ex amicorum volũtate, qui me ab illo tempore, & hortari, & orare, vt in studiosorum Astronomiae gratiam, peruulgari sinam, nunquàm destiterunt, edere censuerim: praetermittendum non putaui, quin eius partem, operi recens additam, in qua S. D. N. simulachrum, non quidem ab Apelle, Raffaelle, vel à Federico

derico Succaro, qui iam ſe illis aequauit, in tabula pictum: non à Lyſippo, Bonaroto, vel à Ioanne Bolonio, qui cum eis iam comparari poteſt, è ſaxo ſculptum: ſed Mathematicorum numeris, atque menſuris, in foliis effictum habetur, tibi offerrem: qui imagini ſpiráti typo, cùm multis modis, tùm quod eius in iuris, Coelique conſultos, caeteroſque viros literatos, ac ſtudiis, doctrinisque deditos, ſummam propenſionem, non ſolum ſerues, ſed etiam ſi fieri id poteſt, cumules, meritò es carus. Vale.

Lucae prid. Cal. Septẽbris M. D. LXXXIIII.

Illuſtriſſimae & Excellentiſſimae D. tuae

Addictiſſimus

Tuccius Tuccius.

GRE

GREGORII XIII. PONT. Max. natalis.

AD ILLVSTRISSIMVM ET EXCELLENTISSIMVM D. IACObum Boncompagnum S. R. E. GEN. GVber. Duce Sorae, &c.

Proposita S.D. N. lineamenta nō erant in manuſcripto exemplari quod author S. M.N.D. de manu tradidit.

GREGORIVS XIII. HVGO BONCOPAGNVS antea appellatus, Catholicae, & Orthodoxae, ſanctae Romanae, ac vniuerſalis eccleſiae Praeſes, iuris vtriuſque peritia praeſtans, ſapientia, moribus, ac vitae ſanctitate inſignis: qui tanta pietate, manſuetudine, liberalitate, cùm in vita priuata, cùm ad maiora per omnes honorum gradus, elatus, tùm magnificentia egregiè in Pontificatu praeditus ſemper fuit, vt nulli maiorum ſecundus habeatur: cum Bononiae nobili genere, anno ſecundo ſupra milleſimū, & quingenteſimum à partu Virginis, eius menſis, cui à Iano bifronti nomen eſt, ſeptimo Idus ortus eſſet, hora tertia à matre in lucem editus creditus eſt. Eius geneſis pars, quae tùm in ortu, iuxta naturae conſentaneam rationem, debeat conſtitui, propoſita illa, quae ſecundum iam dictum aeſtimatum tempus, ex aſcenſionum doctrina inuenta eſt: à diametrali geminae Latonae prolis ſtatione, quae eiuſdem menſis,

ſis, Nono Calend. Apolline iã ferè occiduo praeceſſerat, obſeruanda. Et quoniam altera maior natu Diana, in Nepa torridà flammis, in Orientis Coeli angulo, in ipſo propè finitore nitebatur: à Ptolemaei ſententia non recedendo, Iouis ſtellae partium quidem numerus, quae altitudinem & fines, iuxta Ptolemaeiam deſcriptionem, in Dianae parte habere comperta eſt, ad Orientis angulum conſtituendum, animaduertendus eſt. Vt conſimilis Nemeae ferae dodecatemorij gradus in finiente collocetur, quotum in nubigenum iuuenum vectore, iuuãs pater occupabat. Vt tandem non hora tertia, Italici horologij, ſed horae binis quinis partibus, ante tertiam, eius momentum natiuitatis extiterit. Haec de parte per Annimodar (vt vocant) horoſcopante, ſint ſatis ſuperque: & ad reliqua, quae à Maximo Hermete tradita accepimus, vt conſentaneum eſt his, quae dicta ſunt, tranſitum faciamus. Noctiuaga omnium planetarum infima, in ea Coeli manſione, quae ἀγαθὴ τύχη Graiis dicitur, in parte aequorei Capri decima, cum ſcrupulis bis duodenis deſignata, diebus tribus, cum dimidiato ferè, minus maiori mora, foetum in vtero matris fuiſſe ſignificat. Ea temporis dimenſio, à die natali ſubtracta, in Quartum menſis marinae Veneris, Calend. anni antecedentis recidit. Quo die cum in particulis bis denis, primae ſupra terſenas, partis, cornigeri Phryxi tranſuectoris, Apollo ſplenderet: quibus ſenae partes, cẽtenis aggregatae, recti horizontis aſcenſionum, cum quaternis particulis, quinquagenis coniunctis à conuerſione hyberna initium ducentes, reſpondent.

Diana vero in themate natalitio, in ea, quā diximus signiferi parte niteretur: cui quinae, supra tercentas partes, cū octonis particulis, ter denis copulatis, tortuosae ascensionis conueniunt, à Vere nouo suum sumentes exordium. Subducti ex alterius incuruis, alterius directi ascensus, octonae nonagesimis & centenis partibus connexae, cum quaternis, & bis vicenis particulis relinquuntur. Ex quibus ternae, supra bis quinas horas, & alterius horae quadrans conflatur. Vt siue tempus, cum formam embrionis, semina assumere ceperunt, sicut Lucas Gauricus putabat, cum quo idem herclè sentit Ioannes Baptista Carellus: siue mauis satus tempus, secundum communem Astronomorum opinionem, hora prima, ter quaternis additis, fuerit, cum quadrante post meridiem. Quando ex vndiuago, Dianae locus natiuitatis, aequore prosiliens, supra horizontem deferebatur: ac in parte tempore natiuitatis horoscopāte, Diana rubebat. Tametsi retro aliquibus particulis in Codicibus appareret, propter delitescentes tabularum errores, ex quibus interdum planetarum loca nequaquā omni ex parte absoluta, constitui possunt. Cum motuum calculus, hactenus in tabulis traditus, nec dum etiam satis limatus existat, pro vt & ipse etiam Reinholdus insinuat, qui ex reuolutionibus Nicolai Copernici tabulas Prutenicas extruxit: & nuper Michael Maestlinus, in sua ad Senatum Tubingensem, Ephemeridum praefatione, per quàm verè deduxit. Atque haec quidem, atque eiusmodi, ad artem, & praecepta de quibus agimus pertinent. Iam aliquid vlterius perpendamus, vt & exitus rerum, quod plerisque

risque placere videtur, qui res euentis ponderant, Astronomicis traditionibus consenare, non obscurè deprehendatur. Igitur cum in gremio fortunae, in quo c‥m Iunone Iupiter puer lactens, castissimè olim apud Romanos, à matribus colebatur, ambo, tẽpore natiuitatis, clarissima lumina, ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη reperiri contigerit: à quibus & satellitum Astrorum statu, honores & dignitates Ptolemaeus docuit obseruare. Et alterum, quod φῶς τοῦ βίου, hoc est lucem vitae, tanquàm lumini oleum, animãtibus instillat, in altitudine Martis existeret: vnde Iouis stellae radios, ac identidem Martis, huius pro geniturae situ, quoniam in Medij Coeli cardine spaciaretur, illius verò pro mundi statu, cum in domestico signo, ratione trianguli deambularet: in optimis locis collocatarum, excipiebat. Altero, quod τὸ σέλας αἰώνιον ἔχειν, hoc est, recentem semper splendorem tenet, alterius beneficae, quae in ea supremi syderis parte, quae aequali spacio, cum salutaris fulgoris parte oritur, aequalemque describit parallelum, vagabatur: tàm pro mundi, quàm geniturae situ validissimae, hexagonis radiis stipato. Vt lucidam in Herculei corde leonis, stellã fixam mittam, in quinis, supra finitorem, partibus emergẽtibus, locatam, quae regia à nostris, βασιλίσκος à Graecis appellata, innumerabiles, atque ad mirabiles felicitates affert, planetis maximè, vt in hac genesi ad beatitudinem conuenientibus: secundum vulgaria & peruulgata Ptolemaei axiomata 29. & 46. Centiloquij. Cum vno tempore, per eam, quae εἰς τὰ ἑπόμενα ζῴδια, in cõsequentia si quidem signa peragitur, ad proprium hexagonum Medium Coeli ad-

uentaret: & Martis ſtella, geminorum luminum, exaltationis ratione gubernatrix: quae in eminentiſſimo Coeli domicilio enitebat, vnde Regum, atque Principum eſſe accipitur, ſicut pronunciato 22. Hermes Aſtrologus antiquiſſimus oſtẽdit, & Thaddaeus Hagecius ſua accurata commentatione declarat: ad Iouis tetragonum, ex verioribus calculis, acceſſiſſet: nec verò per partes aequales, id eſt ſecundum gradus Zodiaci, quemadmodum (vt diximus) dirigebat Albumaſar, ſed per aſcenſionum rectarum partes, quod ad Medium Coeli attinet, & ex circuli directi, & circuli regionis, aſcẽſionibus partes mixtas, quod ad Martem ſpectat: purpurei in primis galeri ornamenta, annum quartum ſupra ſexageſimum agens, cùm & proceſſus & ingreſſus concordarẽt, & ambae errantes beneficae circum principalia loca natalitia verſarentur, à Pio Quarto Pont. Opt. Max. de manu accepit. Ac tum poſtea anno primo ſupra ſeptuageſimum cum per eam, quae εἰς τὰ προηγούμενα τῶν ζωδίων, id eſt in praecedentia ſigna fit moderationem: ad Paphiae locum, quae & ob trigonum, & contuberniũ, principem in Europae vectore, in Coeli faſtigio collocato, locum tenet, & vtriuſque luminis, propter triangulũ moderatrix exiſtit, Iouis ſtella peruenit: quo eodem tempore Coeli culmen, à quo partem regni Arabes ſumunt, ad eiuſdem proſperi fulgoris quadratum appropinquabat: miro omnium Cardinaliũ conſenſu, cum laetiſſimus illi, nobis vero Laetus dies illuxiſſet, in Pij Quinti Pont. Max. demortui locum ſuffectus, ad vniuerſalis eccleſiæ Dei regimen eſt euectus: & ſummi ſacerdotij dignitatem, qua nihil in

terris

terris praeſtantius, nihil ſanctius, nihil denique diuinius reperiri poteſt, eſt conſequutus. Quae nō ſolum opinione hominum, quam ſummis virtutibus ſibi comparauerat, ſed diuina ac coeleſti ratione, ex illis ſempiternis ignibus (quantum per ſyderum apoteleſmata iudicare licet) ipſi deberi ſignificabatur. Vt in cuſtodia Chriſtiani gregis, poſteaquam aetas ſua ſeptenos decies Solis anfractus, redituſque conuerterat, pleni numeri circuitu, obliqui, & inaequalia latera habentis, per marem hemiolium producti, hinc priuſquam euolaret, conſtituendus eſſet.

PLVRA aliorum Principum virorum exempla, in medium proferre possem, quae lubens praetereo:cum & eorum rationibus, qui Astronomiae disciplinam docere, professi sunt,Pythagoreorum more, soleam acquiescere:cum etiam, quòd ea, quae exposuimus, non modo Sole ipso illustriora & clariora sunt, sed omnem sibi fidem sensibus confirmant. Ita vt mihi quidem dicendum videatur, non solùm nunquàm satis laudis, Aegyptiis,& Syriis impertiri posse: qui propter aestiui temporis pulchritudinem, ac serenitatem,quam habet abũdè Syria, & Aegyptus omniũ quae sub Coelo sunt,terrarũ imbrium expers: quemadmodum Strabo,PomponiusMela,Solinus,& quot quot ex veteribus Geographiam posteris tradidere annotauerunt:& nos semel,atque iterum, ac saepius, tùm Genuae,dum ibi proximis superioribus turbulentis eius Rei publicae temporibus, publicum munus haberemus,tùm Venetiis, cum illo vrbis tantae ac talis visendae gratia,naui appulissemus,ab Aegypti accolis, qui ad illorum locorum oras,cum mercibus atque oneribus saepe commeăt,accepimus: cum motus ac decursus Astrorum primi intellexissent,sicut Plato in Epinomide exarauit, primi etiam Solem & Lunam,paucioribus motibus,quàm erraticarum quaedam moueri obseruauerunt,prout Aristoteles tradidit lib.2.de Coelo & mundo cap.12.A quibus

bus praecipuè Aegyptiis, qui Astrologicis praeuisionibus, medendi artem annectere consueuerunt: vt quemadmodum ex Astrorum positura praesentium & futurorum morborum causas exquirebant, ita ex re medica, quae singulis humoribus, aut congruerēt, aut aduersarentur, remedia adhibentes, praesentes aegritudines certis medicaminibus curarēt, futuras verò remediis praeseruantibus auerterent: & compositiones iatromathematicas, (de quibus ad Ammonem Aegyptium breuiter Trismegistus conscripsit, & quas nostra tempestate in sua Panteologia, etsi paucis admodum Mizaldus tractauit) primùm inuentas, & maximè auctam Astronomiae artis vim, vel Ptolemaeo teste in apotelesmatibus accepimus. Et Syriorum gentis Babylonios, à quibus dies duodenas partes, supra polum, & gnomonem Graeci didicerunt, vt in Euterpe auctor posteris tradidit: caeterosque eiusdem nationis Chaldaeos, non ex artis, sed ex gētis vocabulo numinatos, qui in Astronomica & Genethliaca arte, prae caeteris nationibus elaborauerunt, vt à Philone Iudaeo proditum est, quique ex peritia Astrorum futura praedicere solebant, sicut Diodorus Siculus testatur, satis dignè laudari: quòd exortus, cursus, & occasus vagantium stellarum notauerunt, & ordinem in iis stellis inuenerunt, qui non putabatur. Inter quos Abrahamus Chaldaeus filius Tharae, princeps Patriarcarum, cuius multa in sacra pagina habentur, plurimum in rebus Astrologicis, aliis praestitisse, perhibetur: vt Iosephus in primo Iudaicarum antiquitatum libro commemorat. Sed nec caeteris Philosophis, id est sapientibus viris,

qui

qui rerum Aſtronomicarum amplificatores fuerunt, vel res Aſtronomicas tractarunt, ſatis vnquam honoris tribui poſſe. Cum enim veteris Dicaearchi opinione repudiata, qui magnum librum compoſuit, quae euentura ſint, neſcire ea melius eſſe, quàm ſcire: magnopere intereſſe, futura praenoſcere, omniũ doctrinis, atque optimarum artium ſtudiis eruditorum ſententiae concurrant, vt ſciri poſſit, quid cuique conducat: ac propterea cognitum habere magni referat, ex qua affectione Coeli, quis primum ſpiritum duxerit: cum ex ea, quantum humanitus poteſt, quis ante ſagire valeat, quàm oblatae res ſint, quandoquidem cum vita cooriuntur, vt diuino quodam quaſi ſpiritu afflatus, Pindarus eſt complexus, cum ad lyram cecinit,

— πότμος δὲ κρίνει
συγγενὴς ἔργων περὶ

πάντων: ſic rerum Aſtrologicarum inuentores, & amplificatores, acerrimi inueſtigatores & diligentes earum rerum fuerunt, quae à natura inuolutae videntur, vt eorum diſciplinam, & euentus, ac res ſaepiſſimè comprobauerit. Si quidem egregium, praeter caetera, & commemorandum Chaldaeorum extat exemplum: qui poſt memorabiles illas pugnas, quas cum Dareo, ad Iſſum, & Arbelam, pro Aſiae imperio, Magnus Alexander feliciſſimè pugnauit, ac poſt eius cum Thaleſtri Regina complexus, & partam de Poro Indorum Rege victoriam, & pleraſque eius res geſtas, quas maximas illas quidem, atque amplißimas, innumeri ſcriptores, magno ſcribendi vſu exerciti, ſempiternae memoriae conſecrauerũt: cum

ex diuinatione Aſtrorum Babylone, ei mortis periculum imminere, praeuidiſſent, eidem, iam verſus Babylonem caſtra mouenti, per legatos, ne Vrbem ingrederetur, ſignificauerunt. Quod Alexander intelligens, Chaldaeorum ſapientiam, & magnum nomen, identidem ſecum reputans, profectionem in aliud tẽpus differre cum propoſuiſſet, caſtra ſtadiis ducentis procul à Babylone poſuit. Et paucis poſt diebus, cum aliquorum Graecorum hominum ſuaſionibus, qui variis rationibus, acriter, contra Chaldaicum praedicendi genus, ita vt fit, inuehebantur, à propoſito declinaſſet, Aſtrorum ſpreta diuinatione, Babylonem cum exercitu ingreſſus: ibi, ſiue vehementi febre correptus, ſiue multo epoto temeto afflictus, ſiue aqua Stigis, vel alio veneno malo necatus, propediem eſt mortuus. Sed non deſunt, eius vindicandae diuinationis, praeclariſſima paſſim exempla, ſicut temporum monumenta ſuggerunt. Non ſolum Publij Nigidij, ac Theogenis de Auguſto: Traſylli de Tiberio: Tiberij de Galba: Sullae de Caligula: Selerici de Othone: Aſcletarionis cùm de ſe ipſo, tùm de Domitiano: & Democriti Abderitae, & Thaletis Mileſij, ac multorum aliorum, quae cum proferri poſſent, praetermittenda cenſuimus. Cum praeſertim inficiari non poteſt, non ſolùm multis antea ſeculis, niſi omnem hiſtoriam peruerterimus: ſed & ſucceſſiuis etiam temporibus, & patrum noſtrorum memoria, Mathematum peritiſſimos extitiſſe, qui in magno nomine & gloria, ſaepe grauia & vera, cedro digna effati, praedixe

dixerunt. Nàm vt Bonati de Foro Liuij, vno, è quatuor Aemiliae foris, rerum Astrologicarum valdè periti, cuius supra mentionem fecimus, mirificas praedictiones missas faciam. Vt Quirici Franchi Medici & Mathematici Genuensis, clara praesagia relinquam. Paris Ceresarius Iureconsultus Mantuanus, & Astrologus celeberrimus, qui ad nostra tempora propius accessit: non modò electionem ad summum gradum Pontificatus, ante duodecimum annum, tempore obitus Leonis X. Paulo III. Pont. Opt. Max. sed & obitum ante vigesimum septimum, ex syderum positione praedixit. Et in Gallia, acceptam ad Papiam cladem, quae luctu, ac moerore omnia compleuit, quod nobilissimi quique Gallorum ducum & procerum interfecti essent, & Rex ipse auiter dimicando, sauciatus equo prolabente captus esset: Turellius futurorum per genituras interpres, Ludouicae Regis matri, multò ante cecinerat, luctuosumque exitum praedixerat. Vt mira alia prognostica, tùm Francisci Mariae Ferrariensis, tum patris Marcelli II. Pont. mittam. Quorum alter nascenti filio, certis infixas sedibus, Coelo inhaerentes stellas intuens, Pontificiam dignitatem diuinauit. Alter verò Iacobo Picinino (eius Nicolai filio, qui parua statura, vnde cognomen habuit, at ob rei militaris virtutis praestantiam, egregiè fortis, & bonus dux exercituum, Mediolanensium Principis, equitum turmis praefectus, Lucensium peditum cateruis adiunctis, antiquissimam Hetruriae Vrbem, mihi carissimam patriam, à Guido Antonio Feltrio Vrbini Regulo, Florentinorum

exercitus contra Lucenses Imperatore obsessam, hostium copiis, magna ex parte occisione occisis, ac reliquis, paucis, qui se se in fugam dederunt, exceptis, captiuis ductis, obsidione liberauit) eius igitur filio, qui à Rege Neapolis Ferdinando Aragonio occisus est, annum, mensem, & diem interitus, ex eius genesi vaticinatus est. Et licet Astronomiae ars, quae non à Pythio, nec à Dodone, nec ab Ammone accepta oracula fundit: non per furorem, vt Agrigentinus Empedocles, carminibus vaticinatur: non ex libris Sybillinis, venum ab anu hospita datis, quid facto opus sit, depromit: non ex his, quae, in ara lingua posita, videri videntur, de cornea, vel eburnea porta coniectat: non ex alitis volatu, nec ex cantu oscinis, nec ex tripudiis auguratur: non ex fulgore, nec ex fulmine, nec ex tonitruis auspicatur: non ex libero, nec ex quadrupedibus, nec ex diris pronunciat: non ex aruspicinae disciplina, quam Thages primus Hetruscos docuit, responsa dat: quae non denique ex Amphiarai diuinatione, aut ex ea, qua, à Persis allata, Numam Pompilium vsum fuisse D. Augustinus scribit, aut ex alia magiae specie ventura praesagit: sed quae è media mundi sede, ignem purum, ex humida quondam natura, vt est in Mercurij Pimandra, in sublime sursum exilitum, & quae circa solidam & globosam terram, aërem agilem, & aquam cum terra commistam, alia sunt elementa, & ipsam conglobatam considerando: motus, ambitus, magnitudines, distantias corporum coelestium pertractando: supremum illũ Coeli stelliferi cursum, ipsaque inhaerentia sydera, erroris expertia, per circulos parallelos delata, è longin

ginquo & maximè omnium infimo loco ſpectando: ſeptem planetarum globos, per quoſdam obliquos ordines in Zodiaco conſtitutos, quorum duo contra mundum ſemper, reliqui contra mundum, & cum mundo quandoque feruntur, intuendo: ac omnium denique orbium, circulos ſuos celeritate mirabili conficientium, ſigillatim conuexa cōtemplando, futura praeſentit, fallat fortaſſe nōnunquàm, & minus aliquando eueniant, quae praenunciata ſunt: non ob id, iudicio doctiſſimorum hominum, à quoquam aſpernāda eſt, ſicut Panaetius arbitrabatur, qui vnus è Stoicis, Aſtrologorum praedicta reiecit. Nam cum profeſſorum, non ſcientiae ſit imbecillitas, vt Pirouanus diſſerit, & in ſuo tractatu, in quo Aſtrologiam contra eius aduerſarios, & praecipuè contra Ioānem Picum, veriſſimam & vtiliſſimam, non ſolum Etnicorum & Chriſtianorum auctoritatibus, ſed quam plurimis etiam rationibus oſtendit, Dominicus Sceuolinus deducit: ſequutus Ptolemaeum libr. 1. cap. 2. quamuis de ſententia Ptolemaei Sceuolinus verbum nullum: nihil eſt, cur quidquam Aſtrologiae vitio verti poſſit. Immò verò, quoniam multi erroribus ducuntur, qui parum accuratè, in re, magnae & multiplicis conſiderationis verſantur: artificum imprudentia, vel etiam infelicitate quadam, ſi nōn ſatis ve rant, id in tàm magna mole accidere, fatendum eſt. Quandoquidem vt in ſummo Imperatore, qui belli gerendi adminiſtrator futurus ſit, non ſolùm ſcientiam rei militaris, virtutem & auctoritatem, ſed & felicitatem etiam ineſſe oportet: vt armis ipſe inuictus, hoſtium victor, ac triumphator euadat. Et vt

pleraque etiam in caeteris artibus requirūtur, si praestantiam quis consequuturus sit, de quibus dicere longum esset, praesertim ad alia properanti. Nec cōcurrere omnia aedepol possunt, ni quae stella magisterium decernat, & primariis Coeli locis, & signis conuenientibus, cum maiestate quadam potestatis suae praesit. Ita ad Astronomicas praedictiones assequendas, non solum Astronomum, causas primas, & prima principia, & vsque ad elementa scientiae Astrorum, quae naturalis philosophiae pars est, cognouisse & percepisse, supremumque in modum, inerrantium conuenientia, & reliquorum orbium, qui bus connexa sunt omnia, aequabili cōcentu, qui harmoniam efficit, se exercuisse sat est: sed habeat principio me herclè conuenit, potentem admodum in sua genitura stellā, quae ad veritatis cognitionem assequendam, aptum reddat. Vt ex impressione corporis coelestis, vera ēnūciandi felicitatem habeat, qui industria virtutem comparauit. Quemadmodum duobus, tertio nempè & quarto aphorismis, in Centiloquio auctor adnotauit, cum scripsit. ***Qui ad rem quampiam aptus est, habebit profectò, & huiusmodi significationis stellam admodum potentem in sua genitura*.** Et. ***Animus ad cognitionem veri aptus plus assequitur, quàm qui supra modum se in sciētia exercuit*.** Eumque (vt opinor) Ludouicus de Regiis, in suis, ad Patriarcam Constantinopolitanum, Astrologicis aphorismis sequutus est, inquiens enunciato 21. ***Iudicia tui commenda perito magis natura, quàm***

arte

arte: consilioque periti huius scientiae quiesce, si septimam ipse nō impeditā ab infortunis habuerit. Et ratione profectò. Est enim Coelitum munere, siue in quapiam arte, sic aliquem absolutum esse, vt eius illi sapientia attributa, sapiens in ea appellari mereatur. Sicut de L. Acilio scimus, qui quoniam boni & aequi artis sacerdos, prudens in iure nostro ciuili putabatur, sapiens nominatus est. Et quomodo Phidias, & Polycletus, sapiens alter marmorarius, alter statuarius sapiens est nuncupatus. Et quo pacto in aucupio sagittarum, sapientem fuisse Philoctetam, vsurpare possumus, de quo extat in monimentis,

Configebat tardus celeres, stans volantes,

Siue fortunis, ingenio, viribus, virtutibus intellectiuis, homines caeteris hominibus antecellere. Quales non modò heroicis temporibus, sed omnibus seculis, aetatibusque hominum fuisse accepimus. Siue formae pulchritudine: quae proprium muliebris sexus, (cuius, quae, eius est iurium, portio, praestantiae, illi merita verba, silentio praeterire non sinit) vt Anacreon existimauit est ornamentum: vnam inter omnes foeminas longè praestare. Qualis, antiquissimis illis seculis Helena fuit, Laeda, & Ioue in plumis delitescente, prognata, orbis terrarum, gentiumque omnium, ne dum Danaum mulierum formosissima: & aetate hac nostra

Auseris in ripis, qualis pulcherrima forma,

ASTE

ASTERIE, meus ignis, ouans, ſuperēminet omnes.

Quod nec Diuum Thomam, omnigenae, omnium peritiſſimū, literaturae, clàm fuit, vt ex eius ſcriptis, palàm eſt: & ex his vel maximè, quae contra gentiles ſanxit, cum inquit lib.3.cap.92. *Habet aliquis homo, ex impreſsione corporis coeleſtis, aliquam efficaciam, in aliquibus corporibus faciendis, quam alius non habet: puta medicus in ſanando, agricola in plantando, & miles in expugnādo.* Quae non ſolùm confirmantur, quod vſque adeò ſpiſſum ſanè opus, laborioſum, operoſum, perdifficile, & perobſcurum ars Aſtrologiae ſit, vt nulla alia diſciplina magis perdifficilis, & perobſcura inueniri poſſit: qua de cauſa, & fieri in Aſtronomicis praedictionibus, exorditur Ptolemaeus, vt aſſolet, dum quod pauci aſſequi poſſunt, id in multorum reprehenſionem incurrat. Sed etiam, quod multae res, in Aſtrologia, nequaquam ſatis adhuc explicatae ſunt: ac multae etiam à pleriſque, qui poſt Ptolemaeum, commentarios, paraphreſes, interpretationes, enarrationes, introductiones, iſagocica, & quae ſunt generis eiuſdem, compoſuerunt, cum artem parum intelligerent, mala ratione ſunt expoſitae. Sicut Hieronymus Cardanus oſtēdit, cui rerum Aſtronomicarum ſtudioſi, quoniam permulta, pluribus rerum Aſtrologicarum confectis voluminibus, dilucidauit, magnam gratiam debent. Etſi in tanta magnitudine rerum, quas Cardanus tractauit, ac varietate librorum, quos edibit, paucula nonnunquam aſcripta reperiantur, quae omnes non habent in ſe numeros veritatis, nàm pol,

Quan

Quandoque bonus dormitat Homerus.

Sed haec, Sereniſſime Princeps, miſſa faciamus, & ad ea, quae de certa, tuae geneſis, relatione, & de parte per Aſtrolabium ſumpta, obiici poſſent occurtamus. Neque enim quiſquam eſt, qui non ſolum partem, vel per Aſtrolabium, vel per Quadrantem ſumptam, ratam non haberet: ſed & relationi natiuitatis tantoperè exoptatae, fidem non adhibendam diceret. Quod & nos non negamus, tametſi eorum neutrum ſimpliciter ſequendum dicimus.

Nàm, quod attinet ad certam relationem. Et horologia, vt Ptolemaei fert opinio, non raro, à vera ratione deflectunt. Aquatica enim, tùm ob laticum naturam, diuerſis de cauſis, tùm fortuita cohibitione & inaequalitate, ex aquarum retẽtione, & decurſus differentia, ſaepe à veritate declinant. Sciotherica verò, ob ſituum, ac gnomonum accidentem peruerſionem, facilè à vero aberrant. Et generaliter ſiue Solaria ſtabilia, ſiue penſilia: ſiue quae à Germanorum primum opificibus inuenta, argenteis incluſa loculis, in femoralibus, ſeu ad collum appenſa geſtamus: ſiue turrita horologia, tàm à puncto Mediae noctis, à quo more Romano, vt Paulus inquit Iureconſultus, dies habet exordium, & à quo Galli, & Germani horas auſpicantur: quàm ab Occaſu, à quo Atheniẽſes, & à quo Itali horarum ſpacia incipiunt: quàm ab Ortu, ſecũdum Babylonios: & quàm etiam à Meridie, ſecundum Arabes, Hiſpanos, & Aſtronomos, incipientia, tùm quòd arte ſint facta, manibuſque ſint tractanda, naturalem, ſic imitari motum nequeunt, vt exactè ſicuti conuenit, temporis mo-

menta repreſentent.Et cum ſex numero, in actu pariendi,accidant actiones. Quarum binae ante partum contingunt,cum vertitur in vtero infans,& tunicam frangit,qua eſt amictus. Binae in partu,cum capite primùm, ac totus deinde in lucem prodit. Et binae poſt partum, cum vmbilicum obſtetrices diſcindunt, & infantem lauant. Quae aliquam ſanè neceſſariò temporis longitudinem requirunt,ſeu longius aliquando ſpacium, ſeu breue aliquando tẽporis conſumant. Vnum inter omnes conſtat: Obſtetrices & aſſiſtentes partui, infantem natum non prius pronunciare, quàm poſt abruptionem cotilidonum,& perfectam infantis ablutionem, & ſic nõ in vera natiuitate. Quae cum, ſicut rationi conſentaneum eſt,ſemper aeſtimatam praecedat: minimè mirum videri debet, ſi Aſtronomos complures, ne mediocriter quidẽ doctos,parùm exquiſitè, vt paulò ante dicebamus,res Aſtronomicas tractãtes,quae acrem curam, diligentiamque deſiderant, falli plurimum contingit, dum aeſtimatam natiuitatem ſequuntur. Vno enim abſurdo dato,plura accidunt, quod patet.Cum nõ ſolùm circa rerum temperiem, hoc eſt,primorum quatuor initiorum, quae elemẽta dicuntur,exuperantiam:quae in iis, exempli cauſa,quae ab aſcendente, vel Coeli faſtigio decernuntur, ex coniectura rationis vniuſcuiuſque partis, ne dum ex temperatione aſteriſmi,pendere, palàm eſt, induci in errorem poſſint:ſed etiam pro ratione circuli obliqui ſitus,in iis,quae à luminaribus, & quinque erronibus ſancita ſunt, propter maiorem, vel minorem à cardinibus diſtantiam, circum decretorum

rum magnitudinem & tempora euentuũ labi. Quae tria porrò absurda, praeter propter alia multa, nolo enim errata appellare: quae ad substantiam, qualitatem, & quando reducuntur, non modò in tua genesi hactenus contigisse à nobis est deprehensum: dùm cadentes ab angulis partes ad angulos reuocauimus: & quod calidum & igneum erat, ac in eius, cui non risere parentes, potestate positum, in aquam coniecimus, continuoque restinctum & refrigeratum, in eius, cui pelagi imperium datum, ditionem redegimus: & Cinthiae locum, quae ortus nascẽtium, prae caeteris astris moderatur, ex obscuro & tenebricoso loco, ad ipsum propemodum perlucidum & valdè clarum Orientis centrum reduximus: vnde amplitudo & rerum, quae significãtur magnitudo decernitur: & in directionibus, ex quibus praecipuè tempora euentuum Astronomi metiuntur, differentia non modica temporis, ob dissimiles circuli positiones intercedit: sed & in multi nubi despotes, cuius, ex nota, si eam, qui Mineruam, & non Mineruam, (vt aiunt) figuram aspersit, & generis vocabulum designatur, qui post dimidiatum seculum, ex acerrima Coeli designatione, à nostra dupla metiẽdi norma inducta, sex qui, Magni Astri, ambitu ferè confecto, nexibus laxatus viuet: & in plerisque etiam aliis, eorum, qui caeterorum obtinent principatum, & priuatorum virorum genituris euenire compertum est. Sicut non seruatis ambabus illis, quae quasi delapsae de Coelo sunt, ad cognitionẽ rerum Astronomicarum, regulis superius à nobis enodatis, accidere necesse est. Et tunc praesertim, cum de rebus,

ad ipsum natum,cuius in manibus genesis habetur, pertinentibus, Astronomi percuntantur. Cum in reliquis,quorum exitus tempora, generatim spectari,in genituris possunt:qualia sunt ea,quae in parentum, fratrum, coniugum, amicorum, & similium tractatione habentur,de quibus per Ptolemaeum in apotelesmatibus, ac quorum fortuna, vt Marsilius Ficinus, tuae iam prosapiae alumnus,lib.9.cap.4.platonicae Theologiae,ad Magnanimum Laurentium tetigit,ab alterius genesi non dependet, sed tantùm significatur,adeò subtilis initij natiuitatis indagatio, quanquam vtilis, minimè tamen sit necessaria. Ni de rebus,quarum à Luna,quae vltima Coelo, citima terris, celerius caeteris planetis, non menstruo spacio, si Solis peregrinationis, menstruum spacium, duodena pars sit, sed duodenae, eius lustrationis, partis,decima quinta parte temporis ferè minus, eo nimirum circuitu, quem numerus continet perfectus,cuius septenarius origo est, cursum suum complet,significatio proficiscitur,Astronomus consulatur.Quoniam stellam,rei, de qua quaeritur, natura familiarem, in singulari euentuum inuestigatione, vbi reperiri contigerit,tanquàm Orientem ponere, doceat Ptolemaeus.Et praedicta ex circũspectione, & accurata cõsideratione,horae,immò verius, puncti natalis roborantur. Nàm cum paruis momentis, multa natura,aut affingat, aut mutet, aut detrahat, quod nemo vnquàm sanae mentis inficiatus est:incredibilis quaedam, & propè singularis difficultas est,momentum hominis nascendi,quod nequaquam ab humana voluntate, sed à motu superiorum pendet,

det,aucupari.Licet in quarundam ſanè rerum principiis,qualia verbi gratia ſunt:iactus primi lateris,in alicuius mirificae molis extructione: vel primarij quadrati & angularis lapidis,in templi iaciẽdis fundamentís immiſſio:quae ad arbitrium hominis collata ſunt,aliter euenire multò intelligo. Qui enim vel vrbem condere,vel domum aedificare parat,vel quippiam aliud voluntarium,& in ſua poteſtate poſitum,id quemadmodum agere debeat,etiam,atque etiam deliberat & concoquit: & quo plurimum inceptis ſuis prodeſſe poſſit, felicem Coeli ſtatum eligit:ac ſtellis cum primùm fixis, ſi Vrbs condẽda ſit, quae conferre habeant,vtitur:erraticis,ſi conſtruenda domus.Neque ſolùm ne ſtella, que principatum & dominatum obtineat,alteri ſubterraneae copuletur,aduertit:ſed ne rutilus, horribiliſque terris fulgor,Marſpiter,ſi nauis inchoanda ſit, in Medij Coeli cardine,vel loco ſuccedenti, qui ἀγαθοδαίμων Graecè dicitur,vadere pergeret:ne ve à fixa aliqua, eiuſdem formidoloſi fulgoris natura Oriens affligatur, conſultat. Vbi verò tẽpus magis idoneum nactus eſt, ei donec appropinquet praeſtolatur:vt cum inſtare, & iam deſtinatum impendere momentum aduerterit, tunc ſine mora, maturéque decretum opus aggrediatur.Et ſatis ſcitè haec quidem, non ſolùm Aſtronomorum ſententia,qui vulgi opinione, diſerti habiti ſunt:ſed eorum etiam, qui intelligentium quoque iudicio,fuerunt probatiſſimi.Si quidem primae materiae principium, rei artificioſae, apud Mathematicos fore ſignificatiuum,nemo ambigit.

Tempus verò horae natalitiae, ſeu per Quadran-

tis inſpectionem, ſeu per inſtrumentum Aſtrolabij ſumptum, non raro, à vero aberrare poteſt. Non ſolùm, quoniam vix fieri poteſt, vt perfectum omni ex parte, abſolutumque Aſtrolabium inueniatur, quo habeatur verus coeleſtium motuum calculus, quemadmodum experientia docet, quae rerum magiſtra, & Caeſareo, & Pontificio iure, iure merito nuncupari ſolet: verum etiam propter momentum, in quo infans acquirit vim ab aſtris. Quod non ſolùm eſſe poteſt, dùm infans eſt medius extra, & medius adhuc in vtero materno, ſicut quibuſdam diuinae Matheſeos profeſſoribus placuit, qui tunc dixerunt eſſe veram natiuitatem: ſed prius etiam, ſi prius infantem reſpirare poſſe contigerit. Poſtquàm ſaltem calcitratione diſruptis membranis, & ore vteri, quod ante editionis infantis tempus, ita aſtrictum erat, vt ne aciculae quidem cuſpis ingredi potuiſſet, nec non pudendo patefactis, non dum medius, ſed capite duntaxat prodiit. Si tamen ſecundum naturam naſci contingat. Quod tunc fieri Ariſtoteles tradidit, cum foetus, qui in ſe met quidem conglobatus in vtero, eo poſitu degit, vt naſum inter genua, oculos ſuper genua, nares extra genua habeat, exitum appetẽs, caput deorſum inclinat, manuſque ad coſtas exporrigit: ſic enim facilius prodit, & ſecũdum naturam partus huiuſmodi vocatur. Sicut contra naturam, cum in pedes, aut inflexo, circumactoque corpore naſcitur. Ex quo naſcendi genere ominoſo, quoniam pedibus efferri, ritu verò naturae, capite hominẽ gigni, moris ſit, Agrippas, quaſi aegrè partos, nuncupatos, Plinius affirmauit. Tunc enim

verè

verè in vitam infans ingreditur, cum hunc aërem, qui ſpiritu ductus, alit, & ſuſtentat animantes, oris hiatu capeſſere poteſt. Quemadmodum probè Cardanus cognouit, cum in ſuis Aſtronomicis aphoriſmis, ſegmento primo, aphoriſmo 26. ſcriptum reliquit. ***Puer tunc naſci dicitur, cum aërem primùm per os inſpirat, extra matris vterũ.*** Licet alias ipſe Cardanus, prius ne an poſterius ignoramus, huic ſententiae, ab ipſo, in dicto aphoriſmo approbatae, repugnantia ſenſerit, ſicut paulò poſt proponemus. Et propterea Ptolemaeus, qui princeps in ſcientia aſtrorum fuit, vt ſupra tetigimus, non ſecus ac Ariſtoteles in philoſophia, & Hippocrates in medicina: horam natalis per Aſtrolabium ſumptá, in dubium ſanè reuocare videtur, & vt crediderim ob iam dictas cauſas: dum inquit lib. 3. ἀποτελεσμάτων, in capite περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης. Μόνης μὲν ὡς ἐπὶ παντὸς διὰ ἀστρολάβων ὡροσκοπίων κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἔκτεξιν διοπτεύσεως τοῖς ἐπιστημονικῶς παρατηροῦσι τὸ λεπτὸν τῆς ὥρας ὑποβάλλειν δυναμένης. id eſt ſecundũ vulgatam conuerſionem. Cum ſola ferè Aſtrolabiorum horoſcopiorum inſpectio, prudẽter obſeruantibus, partus momentum prodat. Siue vt nos vertimus. Sola quidem ferè vniuerſaliter Aſtrolabiorum horoſcopiorum, ſecundum ipſam deductionem, inſpectio, ſcitè ſpeculantibus, minutum horae ſubiungere poteſt. Ponderando illa verba, ὡς ἐπὶ παντὸς, quae latinè reddita, ſonant, ferè vniuerſaliter, vel quaſi vt plurimum, vel quaſi in omnibus. Nec non expendendo, aduerbium ἐπιστημονικῶς, quod prudenter, fideliter, ſcitè, peritè, latinè conuerſum exprimitur. Idque tanto magis videtur dicendum, cum certum

quod

quoddam principium, initium, siue exordium, necessariò, in natiuitate constituendum sit, quod temporis natiuitatis, primus sit punctus: non solùm trina illa dimensione carens, qua, bis bina bis, solidum corpus distēditur: sed qui, neque vt superficies, quae duarum est mensurarum, neque vt linea, quae vnius tantum est mensurae, secari possit. Vt cursui respondeat temporis transuolantis, qui vix, temporis nunc instat, quod partem non esse constat, tametsi continuationem, cogitatione animi comprehendi potest. Non secus ac apud Geometras, qui cum corpora sibi proponant, quae Mathematica appellant, cogitationi tantùm subiicienda, non sensibus, punctum circunscribunt: Corpus esse indiuiduum, in quo neque longitudo, neque latitudo, neque profunditas deprehendatur: sic enim ab Euclide definitur. *Punctus est quid indiuisibile, vel cuius non est aliqua pars, quae visu percipiatur.* Quemadmodum est ipsius generationis humanae exordium, foetus videlicet. Quod non in tempus, quo foeminae mas cōgressum, munus amoris opperitur, quo obuiam prodit, quo in collum inuadit: quo optatos amplexus, quo suauia dans,

Dulcemque florem spiritus,
Ducens aperto tramite,
Pectore vritur intimo:

ab Astronomis constitui debuit, sicut Picus Mirandula sciscitatur lib.7.cap.2. dū querit ex multis principiis, quorum singula (vt ipsi videtur) digna principatu conspiciuntur, quale potius sit statuendum principium. Sed quod praeparationibus, quae ab accidentibus fiunt, reiectis, ad momentaneam formae

introdu

introductionem, quae per sationem fit, vt sanciendum erat, constitutum fuit, vt Ptolemaeus designat lib.3.in princ.& tex.3. Quae nō animaduertens Cardanus in suis commentariis cap.2.lib.3.statuendum existimauit in natiuitate, tempus quoddam, latitudinem habens,& certam magnitudinem, cuius tria principalia momēta esse voluit:quorum secundum, noluit appellare medium, ne quis deciperetur, *putans*(inquit ipse)*aequaliter ab extremis distare, cum quādoque sit valdè proximum principio, vel fini.* Quod non solum Ptolemaei dictis non congruit, & perspicuae & euidenti rationi aduersatur: sed & cum aliis eiusdem Cardani dictatis, vt modò dicebamus repugnat. Cum tempus natalitium, sicut naturalis ratio docet,& ex supra allato aphorismo percipitur, in instanti, ac imperceptibili ferè tempore imprimatur: perinde vt caeterae omnes Coelorum impressiones, de quibus doctissimè Lucius Bellantius, in suis de Astrologica veritate quaestionibus disseruit, quaest. 13. de principiis vniuersalibus artic. p°. & quemadmodum in epistola ad Philippum Archintum Episcopum, in qua, plura, in eius, de rebus Astrologicis libris, praeferatur, idem ipse Cardanus, de hominis principio loquens, expressit his verbis. *Nascendi etiam tempus, quale sit, quódque momento constet, in ipsa tractatione à nobis ostensum est.* Ac quemadmodum in coniugiis ipse met Cardanus considerauit, cum super tex.3. lib.3. quadripartiti scripsit. *At in coniugiis non solemnitas illa, & pompa animaduertenda est, sed primus punctus*

L consen

consensus eorum, qui possunt. Ex quibus concludimus, tempori per Astrolabium sumpto, simpliciter non esse acquiescendum: ni secto, infans, matris aluo, natus sit. Quo casu, cum ab humana voluntate, principium nascendi, aliquatenus pẽdere possit, aliter sentimus. Licet interim non negemus, fieri posse, vt habeatur momentum natiuitatis per Astrolabium, scientia, labore, & felicitate quadam, vel nati, vel artificis, adhibita praecipue diligenti obseruatione, circa superius per nos enarrata: sed vtilem Astrolabij vsum esse censeamus, vt exinde in omnem casum, facilius, planius, ac minori labore, in veri temporis cognitionem peruenire possimus.

Sunt haec, Serenissime Princeps, ex conuinctis argumenta, ad rei dubiae fidem faciendum ducta: quae in proposita quaestione, quod ad veritatis similitudinem, iuxta naturae cõsentaneam rationem, propensiora esse viderentur, abhinc triennium, ad decimum sextum Calend. Februarij, cum Florentiam die pristini, ad id negocij solum venissem, ac aliquot post diebus restitissem, non iudicandi causa, sed meae erga te voluntatis testificandae, & vt testatum apud animum tuum relinquerem, quid senserim, tibi obtuli. Et quae nunc amicorum precibus, plures secutus, qui virtute & consilio praestanti, maximorum Pontificum, Imperatorum, Regum, Principum, Ducum, & caeterorum, qui cum potestate & imperio essent, & priuatorum hominum horas natales expendendo, ac in studiosorum gratiam peruulgando, idem factitauerunt, edere statui. Tametsi certo scio, cum que nos literis consignauimus, ea

summis

summis ingeniis, exquisitaque doctrina Astronomi diuersimodè tractauerint, vt in principio praefati sumus: fore vt noster labor in varias reprehensiones incurrere possit. Dum & quibusdam non probatur, quod nimis ieiunè agitur, cum sit campus, in quo exultare possit oratio: & compluſculis hoc displicet, si quid praeter eorum opinionem affertur. Sed vtrumque à nobis, dedita opera factitatum, qui haec considerabunt, sciant. Nàm neque fecimus altos nimis, & obscuros in his rebus quaestionum sinus: sed ingenuae artis, ita duntaxat primitias explanauimus, vt & his, qui vel primoribus labris res Astronomicas degustarunt, & extremis (vt dicitur) digitis attigerunt, in aperto essent. Et quae porrò noua nonnullis, & inopinata adduximus, si qui superiora corporis postquam helleboro candido purgauerint, putauerint reprehendenda, his, si audeant succenseant, vnde ea nos accepimus. Quod enim potissimum nostrum consilium fuit, vt quatenus artis esset, veritatem indagaremus, equidem praestitimus: vt eius ratio, non ex Arabum modo, ac Graecorum, sed & Latinorum enunciatis reddita est. Cum enim, vt in caeteris disciplinis, in rebus Astronomicis, variae sunt doctissimorum hominum, ac discrepantes sententiae: de duobus tamen, per nos iactis fundamentis, haustis è fonte naturae, quòd satis exploratè percepta sint, & cognita, nulla dissessio est: quin ea omnes, quorum, molestum sit, annumerare sentẽtias, vno ore, sine vlla dubitatione, defendunt. Adeò, vt mihi quidem dicendum videatur, quòd vel corporum coelestium positura, temporis, rase

L 2 nauui

natiuitatis, à nobis proposita, attendenda sit: vel ingens Astronomiae librorum numerus, spontè, atque opera consulta incendendus est. Quemadmodum in alia sententia, in libris de Diuinatione, comburendos annales, M. Tullius cēsuit. Qui postquàm plures augurum obnunciationes enumerauit, quas veras fuisse, (vt ipse dicit) exitus approbauit: rem Prisco Romae regnante Tarquinio, actam, cuius & Dionysius Halicarnasseus, & Liuius meminerint, ex Attij Nauij auguris responso refert: nouacula scilicet, inspectante & Rege, & populo, in Comitio cotem esse discissam. Quod vt ita factum, ex omnium veterum scriptorum monumentis, accepisse ait: *negemus* (inquit) *omnia, comburamus annales, ficta haec esse dicamus.*

Hactenus circa faciendi rationem & praecepta, ac eam, quam notatio naturae, & animaduersio peperit genethliacam artem, literis prodideram: cum ad id, quod expositum fuit, & ex ipsa expositione, tùm probabile elicitur, tùm probabile cognitum, sua se vi & ratione confirmat, rei etiam nota mihi accessit: quae nuper, cum Solis circuitus, postquam huiusce artis scripta, tibi de manu in manum tradidi, tertiam sui orbis conuersionem conficeret, est patefacta. Ferè enim in his diebus, quibus elaboratum opus imprimēdum bibliopolis dare destinaueram, Florentiae, in libris sacri baptismatis, à publicis artis mercatorum ministris, magna cum cura adseruatis, & diligentissimè custoditis, non diem solùm tuum natalem: qui is fuit dies, qui nunciationi Deiparae Virginis consecratus, festus, atque solemnis quotannis ce

nis celebratur:ſed & diurni ſpacij ſignificationẽ, & quidem multò ante tempus vulgatum, Terrae ſcilicet, & Titanis filia Aurora horizontem orientalem ſcandente, adnotatum,reperiri, certior ſum factus. Quo, etſi ſecundum ſummorum philoſophorum ſanctiones, & maximorum Aſtronomorum ſcita: quos eximiae rerum coeleſtium ſcientiae ergo, quoad extincti occiderunt, Coelum humeris ſuſtinuiſſe, preclarè dicere poſſumus: ſicut de Atlante Aſtrologo praecellentiſſimo, fictis fabulis, non inconcinnè commentata eſt antiquitas: quid in hac cauſa ſentirem, diſparibus compactis cauſis, quod nemo antehac aggredi eſt auſus, quod bonum, fauſtum, felix, fortunatumque ſit, praefatus, expreſſi: magis tamen etiam, ac magis oblector, quia meis ſcriptis, tui ortus, hactenus recondita nota reſpondet. Nàm quãtum vis licet,ad artem omnia, & praecepta, quae nobis Syriorum nationis, & Graeciae monimentis diſciplinisque ſunt tradita, reuocauerim:quae habent ordinem,& quaſdam, errare in faciendo, non patientes vias:ac propterea quae exquiſitius collectis rationibus,de tui Coeli ſtatu diſſeruimus, ſatis nobis faciant: doctrinarum tamen, quas euoluimus conſenſus,& cum temporum menſis ſpaciis,mirificus concentus, in re crebro ancipiti contentione diſtracta,maximè admodum delectat.

EIVSDEM AVCTORIS, super Astrologiae & Astronomiae nominibus, pro eodem subiecto acceptis: ac aliorum vocabulorum, contra communem vsum vsurpatione.

Quoniam magna quam plurimis opinio est, quae ab his, qui multorum sententia docti habiti sunt, originem duxit: de syderibus scire, quicquid ad motus, & moles eorum dimetiendas attinet, ad Astronomum pertinere: ad praeuidenda verò futura, pro habitu, eorumque positura, ad Astrologum: vt in suis disputationibus Ioannes Picus affirmat: ac Erasmus Reinholdus Salueldensis asseuerat, dum inquit. *Posterior autem aetas, eam doctrinam, quae rationem motus stellarum contemplatur, ac numeris pesequitur, Astronomiam consueuit dicere: & Astrologiae nomen accomodauit, ad solas praedictiones de euentibus, qui astrorum motibus & positura, efficiuntur, aut significantur in hac inferiori natura.* Quod & ante Isidorus Hispalensis Episcopus scriptum reliquerat, Originum lib.3.cap.3. Ac exploratum propterea cóplusculis esse posset, quòd duo nomina disparibus vocibus nuncupata, sicut eorum vsus est, & tractatio, pro rebus diuersis declarandis adhibuerim: lectorem idcirco, vt omnia dilucidiora sint, admonere, non ab re futurum existimaui: sicut Astronomiae, & Astrologiae nominibus, non

non tanquam diuisis & separatis, vt aliud per Astrologiae, aliud per Astronomiae nomen significare voluerim: sed tanquam vnum, & idem valeant, ac pro vno eodemque subiecto, in his quae à me de parte horoscopante scriptis prodita sunt, vtriusque nominis ἔτυμον sequutus, vsus sum. Tametsi, & permixta ab aliis, & confusa ista nomina fuisse, non me fugeret. Nàm & in frequenti vsu, apud optimos quosque scriptores, horum nominum vsurpationem fuisse legi: & veterum more, tàm quae ad motus, & moles syderum dimetiendas, quàm quae ad astrorum iudicia pertinere agnoscuntur, pariter eodem vocabulo appellari consueuisse, haec cum scribebam, neque erã nescius. Sic enim Erasmus Reinholdus praefatur. ***Vetus nomen est Astrologia, qua intelligebant olim, doctrinam, non solùm de viribus, seu effectibus: verum etiam de motibus syderum, ac corporum coelestium.*** Quod & Ioannem Garcaeum non latuit, cum in eius Methodo inquit, doctrinam olim eodem nomine appellatam, hodie vocabulis distinguere artifices. Quod quoniam à me sic est vsurpatum, vt publicam propè opinionem non sequutus, indifferenter Astrologiae, & Astronomiae nomina, atque adeò etiam Astrologi, & Astronomi: (vt dixi) occupauerim, lectorem ad omnem tollendam dubitationem, commonefacere volui. Quemadmodum & de aliorum verborum, cõtra communem vsum vsurpatione, pariter lector admonendus est: quae dies, sunt, & facies, & alia eiusdem in recto casu terminationis. Quibus lectos latini

tini

tini ſermonis auctores ſequutus,in patrio caſu, abſque aliqua à recto flexione,ratione grammatica ommiſſa,vſus ſum:& alio pro forma omni,modo, & factura corporis totius. Qua in re,eam equidem ſum ſecutus rationem,quam in conſcribendis rerũ mearum commentariis: in quibus tùm rerum domeſticarum,itinerum,publicorum munium,tum ſtudiorum meorum ratio digeſta eſt,iam pridem inſtitui. In iis enim,ſic praeter caetera, verborum, & flexus, & proprietatis delectum habuimus, vt in ea perſaepe,tùm flexione, tùm ſignificatione poneremus, in qua pleraque latinorum verborum nata ſunt:ea ommiſſa,in quam,vel conſuetudine,vel inſcitia temerè dicentium, qui cuiuſmodi eſſent vocabula, quibus vtebantur, non didicerant, deceſſionem fecerunt. Quod neutiquam,in meis iuris lucubrationibus egi: in quibus non tantum multa, ad ipſam iuris theoriam attinentia,tractaui, ſed per multa etiam, quae in forenſi vſu conſiſtunt, de quibus ab hinc decem & tres annos, vel conſultus de iure reſpondi, vel ius dicens pronunciaui, vel arbiter iudicaui, diffuſa & diſſipata,edere ſtatuens,in certa genera,ad artem reducens,coegi.In illis enim,non Sceuolae,Papiniani, Labeonis, Vlpiani, aut eorum cuiuſpiam antiquorum iuriſperitorum, ex quorum reſponſis, ſacratiſſimi Iuſtiniani iuſſione,libri Pandectarum, ſeu Digeſtorum confecti ſunt, qui apprimè linguae latinae ſcientes, perbenè latinè ſcripſerunt, veſtigia ſum perſequutus:ſed ad noſtri tẽporis iureconſultorum morẽ, vt eo vterer ſermone, qui his,cũ quibus loquerer,notior eſſet,calamum potius accomodaui.

CATAL

CATALOGVS SCRIPTORVM, *quorum vel meminit auctor, vel quorum monumentis vsus est.*

Abrahamus Auenaris Iudaeus.
Albertus Marchesius de Cotignola.
Albohali Arabs.
Albohazen Haly filius Abenragel.
Albubater Arabs.
Albumasar Abalachi.
Alchabitius Arabs.
Alendezgod Arabs.
Alexander ab Alexandro Neapolitanus.
Alfonsus x. Hispaniae Rex.
Almansor Saracenus.
Alpetragius Arabs.
Anacreon Teius.
Antonius de Monte Vlmo.
Antonius Mizaldus Mõslucianus.
Aristoteles Stagirita.
Athenaeus.
Auerroës Cordubensis.
S. Augustinus Episcopus.
Augustinus Iustinianus Genuensis episcopus.
Auicenna.
Baccius Baldinus Florentinus.
V. Beda Anglosaxonensis.
Bernardinus Corius Mediolanensis.
Bethem Arabs.
S. Bonauentura.
Caelius Augustinus Curio.
Caesar Euolus Neapolitanus.
Caius Iulius Solinus.
Caius Plinius Secundus.
Claudius Galenus Pergamenus.
Claudius Ptolemaeus Pelusiensis.
Cornelius Tacitus.
Diodorus Siculus.
Diogenes Laërtius.

Dion Cassius Nicaeus.
S.Dionysius Areopagita Atheniẽsis episcopus.
Dionysius Halicarnaß.
Dominicus Sceuolinus.
Erasmus Reinholdus Saluelden̄sis.
Euclides Megarensis.
Euripides Athenienſis.
Flauius Iosephus.
Frãciscus Guicciardinus Florentinus.
Franciscus Iunctinus Florentinus.
Gabriel de Zerbis Veronensis.
Gabriel Pirouanus.
Georgius Trapezuntius.
Georgius Valla Placentinus.
Gondisaluus Toledus.
Guido Bonatus de Foroliuij.
Gulielmus Paradinus.
Haly Heben Rodan.
Hermes Trismegistus Aegyptius.
Herodotus Halicarnasseus.
Hieronymus Cardanus Mediolanensis.
Hippocrates Cous.
Homerus.
Hyginius.
Iacobus Nardi.
Iacobus Rueffus Tigurinus.
Iacobus Vlmensis.
Ioannes Bachonus.
Ioannes Baptista Carellus Placentinus.
Ioannes Baptista Podius Florentinus.
Ioannes Duns Scotus.
Ioannes Fernelius Albianus.
Ioannes Ganiuetus Viennensis.
Ioannes Garcaeus.
Ioannes Hispalensis.
Ioannes Iouianus Pontanus.
Ioannes Paduanius Veronensis.
Ioannes Picus Mirandula.
Ioannes Pierius Valerianus.
Ioannes Regiomõtanus.
Ioannes de Saxonia.
Ioannes Stadius Leonnoutensis.

Ioan

Ioannes Stoflerus Iustingensis.
Iordanus Nemorarius.
Ioseph Moletus.
Isidorus Hispalensis episcopus.
Iulius Caesar Arantius Bononiensis.
Iustinus.
Leopoldus Austriacus.
Lucas Gauricus Neapolitanus episcopus Ciuitatensis.
Lucius Bellantius Senensis.
Ludouicus de Rigiis.
Marcus Terẽtius Varro.
Marcus Tullius Cicero.
Marsilius Ficinus Florentinus.
Mathaeus Guarimbertus Parmensis.
Messahala Arabs.
Michael Maestlin⁹ Geoppingensis.
Nicolaus Copernicus.
Oddus de Oddis Patauinus.
Omar Tiberinus.
Orontius Finaeus.
Paulus Iouius Nouocomensis, episcopus Nucerinus.
Pausanias.
Petrus Abanus Patauinus.C.
Petrus de Haliaco Alemanus Cardinalis.
Petrus Gregorius Tholosanus.
Petrus Turellus.
Philo Iudaeus.
Pindarus Thebanus.
Plato Atheniensis.
Plutarcus Chaeroneus.
Pomponius Mela.
Pontificale Romanum.
Proclus Diadochus.
Publius Ouidius Naso.
Publius Virgilius Maro.
Quintus Curtius.
Raffael Volaterranus.
Regum liber de significatione planetarum.
Seuerinus Boëtius.
Strabo Amasaeus.
Suetonius Tranquillus.
Suidas.
Thaddaeus Hagecius ab Hageck.
Titus liuius Patauinus.
S.Thomas de Aquino.

Valentinus Nabod Silesius.

Vellius Arabs.

Xenophon Athenienſis.

Zaël Iſmaëlita.

FINIS.

EX OFFICINA BARTHOLOMAEI
HONORATI FLORENTINI.